

Petak, 24. februar 2006.
Svedok Džejms Biset (James Bissett)
Otvorena sednica
Optuženi pristupio Sudu
Početak u 9.04 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, koliko sam shvatio želite da kažete nešto u odsustvu svedoka.

prevodioci: Mikrofon za gospodina Miloševića.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da, gospodine Robinson (Robinson). To se ne tiče svedoka. Ja sam upravo pre par minuta dobio vašu odluku, vidim da ste juče dobili odluku, da mi odbijete zahtev da idem na lečenje. Želim da vam kažem da smatram tu odluku krajnje nepravednom, jer vaša tvrdnja da ...

SUDIJA ROBINSON: Ne želim da čujem nikakav komentar. Ne želim da čujem nikakav komentar u vezi sa tim. Ako je to ono što imate da kažete, pozvaćemo svedoka. Molim vas pozovite svedoka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, ali želim da ostane u zapisniku da zahtevam da Žalbeno veće ...

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, izvolite, nastavite sa glavnim ispitivanjem svedoka.

GLAVNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Biset (James Bissett), dakle pomenuli ste juče da vam je vaš američki kolega ambasador Cimerman (Warren Zimmerman) rekao, da je Bejker (James Baker) saopštio predsedniku

savezne Vlade Anti Markoviću da neće smatrati neprimerenim upotrebu vojske u Sloveniji. Da li je to tako?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da. To je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato da je savezna Vlada uputila policiju i vojsku u Sloveniju, saveznu policiju i vojsku u Sloveniju?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kome je onda odgovarala ta vojska? Federalnim organima ili organima Republike Srbije?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Oni su odgovarali savezним organima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Juče ste odgovorili na neka pitanja koja se tiču pogrešnih informacija o onome što se događalo u Jugoslaviji u tim godinama. Da li možete da kažete zašto je prema vašim saznanjima, dakle zašto je bilo tako mnogo pogrešnih informacija o onome što se događalo u Jugoslaviji tih godina?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, mislim da sam juče od samog početka rekao da je izgledalo da su svetski mediji zauzeli stav da su Srbija i Srbi odgovorni za raspad Jugoslavije, a da su Hrvatska i Slovenija otišle, odvojile se zato što su se plašile srpskih planova o formiranju Velike Srbije. Čini se da je taj utisak pojačan kada su mediji tumačili pokušaje savezne vojske da spreče secesiju Slovenije. Kao što sam rekao, oni su to tumačili tako kao da je Srbija dominirala, da je savezna vojska pod dominacijom Srbije ili Srba napala malu jadnu Sloveniju.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, nemojte da se ponovo bavite temama kojima ste se već bavili. Pokušajte da koristite vreme u svom interesu. Već u tri prilike juče ambasador je rekao ovo isto. Prema tome, pređite na neku drugu temu. I danas je već tri puta rekao "kao što sam već rekao juče".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Biset, vi ste juče pomenuli ulogu Nemačke (Germany). Da li ste vi imali saznanja na koje je sve načine Nemačka podržavala Hrvatsku i kako ste vi gledali na stavove Nemačke, posebno u svetlu očuvanja mira, geopolitičkih odnosa ...

SUDIJA ROBINSON: U čemu je relevantnost toga? Da li je ovo lekcija iz istorije? Nemojte odgovarati na to pitanje. Molim vas postavite drugo pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa, ovo nije lekcija iz istorije. Ja se vezujem za ono što sam kao dokument dobio od druge strane, dakle telegrame ambasadora Biseta upućene njegovoj vladi ...

SUDIJA ROBINSON: Nije sve što ste vi dobili relevantno. A stav Nemačke u svetlu očuvanja mira i geopolitičke situacije nije nešto za šta bi Pretresno veće bilo zainteresovano.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Robinson. Vi onda kažete za šta ste zainteresovani, za šta niste zainteresovani. Gospodine Biset, vi u telegramu kažete da sam vam ja naveo, citiram: "Namera ministra inostranih poslova Nemačke, Genšera (Hans-Dietrich Genscher), da se prizna Hrvatska i takođe veliko nemačko učešće u tome". Da li su vam poznate te pretnje Nemačke i njenog ministra inostranih poslova iz tog vremena?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Poznato mi je da je nemački ministar inostranih poslova Genšer pretio da će oni unilateralno priznati nezavisnost Hrvatske i Slovenije i bilo je opštepoznato da je Nemačka vršila pritisak na ostale članice Evropske zajednice (European Community) da priznaju obe te zemlje nakon što se one otcepe i to nije bila tajna. To je bilo opšte poznato. Ni sam Genšer nije pokušavao to da sakrije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kakava saznanja imate o evoluciji stava drugih zemalja, posebno zemalja Evropske zajednice prema priznanju nezavisnosti Hrvatske i Slovenije ...

SUDIJA ROBINSON: Ne želim to da slušam. Dozvolite da savršeno jasno kažem. Potrošili ste 15 minuta, a niste postavili ni jedno pitanje koje bi se odnosilo na bilo koju tačku optužnice. Ako nastavite na ovaj način, prekinuću glavno ispitivanje. Nemojte uzalud da trošite vreme ovog Pretresnog veća i vreme ambasadora. Molim vas počnite da izvodite dokaze koji su relevantni za optužnicu. Imali smo dovoljno dokaza o pitanjima konteksta i istorijata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, ovo nije kontekst i istorijat. U optužnici i uopšte ovde u svedočenju druge strane i njenih svedoka stalno

se govori kako je strah u Hrvatskoj kod Srba izazivala neka propaganda iz Beograda. Ja želim da pitam ambasadora Biseta koji je u to vreme bio u Beogradu, u Jugoslaviji upravo o tome da neki tvrde da su Srbi svoje istorijsko stradanje zloupotrebili kao izgovor za nekakve zločine koje su počinili na kraju 20. veka. Da li vi znate o tome? Šta je vaše saznanje o tome?

SUDIJA ROBINSON: Ali zar on nije juče dao komentar o tome? Juče je dao komentar o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa, ja mislim da nije u celini, ali ako vi smatrate da je dao komentar, onda neću da insistiram na tome. Pretpostavljam da ambasador Biset može sam da proceni da li je njegov komentar o tome, koji je dao juče vrlo kratko, dovoljan. Ako jeste, evo ja idem dalje.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine ambasadore, dozvoli ću da dodate kratak komentar na to.

SUDIJA BONOMI: Ali pre nego što to uradite, juče ste rekli: "Preuranjeno priznanje Hrvatske i Slovenije od strane Evropske zajednice proširilo se pod intenzivim nemačkim pritiskom u Mاستrihtu (Maastricht) 1991. godine i to je bila garancija da se raspad Jugoslavije neće rešiti na miran način. Još jednom je intervencija zapadna povećala i iskomplikovala ozbiljan problem na Balkanu". Ovo je citat koji sam ja sad pročitao i mislim da se ovim sve govori. Nema tu više šta da se ispituje. Zašto se to desilo, to je irelevantno za ovo suđenje. Činjenica da se to desilo je nešto što je relevantno.

SUDIJA ROBINSON: Ambasadore, vrlo kratak odgovor.

SVEDOK BISET: Ja mislim da nije to samo istorijska činjenica da je došlo do genocida 1941. godine nad srpskim stanovništvom u Hrvatskoj i zbog čega je stanovništvo bilo uplašeno zbog aktivnosti i poteza gospodina Tuđmana i njegove stranke posle izbora. Takođe, mislim da je otpuštanje Srba sa javnih funkcija u Hrvatskoj i njihovo maltretiranje, zbog čega su mnogi od njih morali da napuste svoje stanove čak i pre 1993. godine, približno je 300.000 Srba je napustilo Hrvatsku, da su sve to bili razlozi za širenje straha među njima, pored tih istorijskih razloga.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Biset, da li vam je poznato da je podrška Srbije krajiškim Srbima i Srbima u Bosni i Hercegovini tumačena i ovde se tumači kao nastojanje da ja pravim Veliku Srbiju? Da li vam je to poznato?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, poznato mi je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta vi znate o tome da li je postojao neki cilj kod mene ili kod rukovodstva Srbije za uspostavljanje Velike Srbije što bi eto predstavljalo, po ovome što bi se ovde moglo čuti, razlog da se rastura Jugoslavija?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Po mom mišljenju ideja da Srbija ili vi lično pravite bilo kakvu zločinačku zaveru kako bi se napravila Velika Srbija je čista fantazija. Mislim da izveštaj govori sam za sebe. Svaki pokušaj u kojem ste vi lično učestvovali da se dođe do mirnog rešenja, da se zaustavi nasilje, da ste vi pokrenuli mnogo inicijativa i da je isto tako pokrenula međunarodna zajednica mnogo inicijativa, ali da sve inicijative koje su pokrenute bez vaše pomoći su propale. A to se, recimo, prvo odnosi na Vens-Ovenov plan (Vance-Owen Plan), pa Vens-Stoltenbergov plan (Vance-Stoltenberg Plan), pa zatim planove koje niste onemogućavali ni vi ni srpska strana, već drugi. U samom Dejtonskom sporazumu (Dayton Accord) se pokazalo da ne bi bilo potpisivanje sporazuma i ne bi bilo donošenje mira da vi niste bili tamo. Mislim da je ideja da ste vi pokušali da stvorite Veliku Srbiju bila čista fantazija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na kraju paragrafa 9 vašeg telegrama koji smo juče razmatrali, vi navodite moje objašnjenje zašto se zalažem, dakle za šta kada su u pitanju problemi Srba u Hrvatskoj. Vi ste napisali u tom paragrafu "On je međutim u celini podržao autonomiju onih područja u Hrvatskoj gde su Srbi predstavljali predominantni deo stanovništva, to jest Krajine". Dakle, što ste vi tu napisali kratko, a o tome smo razgovarali, to za šta sam se ja zalagao je bila autonomija za slučaj da se Hrvatska otcepi od Jugoslavije?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Žao mi je. Imam problema da nađem taj telegram.

SUDIJA KVON: Tabulator 1.

SVEDOK BISET: Tabulator 1.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To vam je u tabulatoru 1, gospodine Biset.

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da. Našao sam. Koliko se ja sećam to se odnosilo na ideju da ako se Hrvatska otcepi, ona to može da uradi zakonitim putem ukoliko da apsolutne garancije srpskom stanovništvu u Krajini da će imati neki oblik autonomije i takođe da će biti zaštićena njihova građanska i ljudska prava.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Biset. A da li ste vi, prateći dakle u to relevantno vreme ono što se dešavalo, uključujući i moje postupke i postupke vlasti u Srbiji, naišli na bilo kakve pokazatelje da mi imamo teritorijalne pretenzije prema drugim republikama?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, nisam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je bilo pokazatelja koji su govorili suprotno, to jest koji govore o tome da nismo imali teritorijalne pretenzije prema drugim republikama?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Mislim da u svim mogućnim mirovnim predlozima postojala je sugestija da će Srbi dobiti teritoriju na osnovu tog dogovora. Činilo mi se jasnim da je tokom svih tih pregovora i mirovnih planova, pre svega, fokus bio na zaštiti ljudskih prava i građanskih prava srpskog stanovništva u Hrvatskoj tamo gde su oni bili većina i gde su živeli stotinama godina i takođe, kasnije, zaštita Srba u Bosni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite, šta je prema onome šta sam ja vama rekao u našem razgovoru 2. septembra, a što je delimično sadržano i u paragrafu 10 vašeg telegrama, razorilo jedinstvo Jugoslavije? Vi tu kažete "događaj proglašenja nezavisnosti Hrvatske i Slovenije".

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Mislim da nema sumnje šta je razorilo Jugoslaviju. To je bila odluka Hrvatske i Slovenije da se otcepe od federacije. Na žalost, nesretan deo tog otcepljenja, koliko se sećam, u ustavu je predviđena mogućnost otcepljenja, ali samo ako se konstitutivni narodi slože sa tim. Međutim to nije bio slučaj. To nije bilo tako važno u Sloveniji, ali je bilo vrlo važno u Hrvatskoj, jer srpsko stanovništvo prema ustavu predstavljalo je konstitutivni narod i bilo kakvo otcepljenje, bilo kakva secesija bez i njihovog pristanka ne bi bila moguća. Prema tome, bilo mi je jasno da su i Slovenija i Hrvatska, a kasnije i Bosna, svojim aktom učinile nešto što je bilo ilegalno, što je bilo protiv jugoslovenskog Ustava. A činjenica da je do otcepljenja i

u Sloveniji i u Hrvatskoj došlo nasiljem, po mom mišljenju, je učinila stvari još gorim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste vi onda i u to vreme mogli da vidite dovoljno jasno u čemu se ogledala nasilna priroda secesije koju ste pomenuli?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da. Čak i u martu 1991. godine bilo je oružanih sukoba u delovima Hrvatske, izbili su sukobi u delovima Hrvatske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste imali priliku da ustanovite kakvu je ulogu igrala Jugoslovenska narodna armija i zašta se zalagala Jugoslovenska narodna armija u toj situaciji, dakle u toj situaciji sukoba?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Jugoslovenska narodna armija, naravno, posvetila se očuvanju Jugoslavije i naravno bilo je jasno da je jedna od dužnosti armije da uguši oružano otcepljenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Biset, u vezi sa događajima čiji ste vi bili neposredni očevidac, a prema ovoj hrvatskoj optužnici, bosanskoj optužnici protiv mene, ja, članovi Predsedništva SFRJ koji su bili protiv secesije, pripadnici vojnog vrha, srpski lideri u Krajini i Bosni označeni su kao učesnici zločinačkog poduhvata. Da li je u to vreme kad ste vi bili tamo, zalaganje za očuvanje Jugoslavije i obezbeđenje ravnopravnosti naroda zločinačko zalaganje ili ustavna obaveza? Kako ste gledali na to? Šta ste videli vi?

SUDIJA ROBINSON: Nije na ovom svedoku da ovo komentariše. To su pravna pitanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Neću onda postavljati svedoku nikakva pravna pitanja. Vi ste bili, gospodine Biset, u Jugoslaviji na svojoj funkciji kada je usvojen Vensov plan. Koga su, od koga i zašto, znači koga, od koga i zašto, prema Vensovom planu su trebale da štite mirovne snage Ujedinjenih nacija (United Nations)?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: One su trebale da štite srpsko stanovništvo u srpskim delovima Hrvatske, u Krajini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko je imao obavezu da štiti to stanovništvo od istog tog izvora ugrožavanja i pre dolaska mirovnih snaga UN-a?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Koliko se ja sećam, to su bili posmatrači Evropske zajednice koji su tamo bili pre nego što je on stupio na snagu da bi pratili sprovođenje Vensovog plana ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se sećate, da li je bilo teškoća oko prihvatanja Vensovog plana?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, mislim da je na početku bilo teškoća. Koliko se ja sećam, mislim mi, pri tom mislim ovde na diplomatski kor u Beogradu, mi smo svi bili veoma zadovoljni da će se taj plan usvojiti, jer je to bio prvi stvarni napor da se zaustavi krvoproliće. Međutim, u poslednjem trenutku učinilo se da se srpski predsednik Vlade, Babić, povukao i odbio da potpiše taj plan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se sećate iz tog vremena mog reagovanja na to?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, sećam se da je vas uznemirio Babić, jer on se prvo bio složio da se plan potpiše, a onda se predomislio. Sećam se da ste bili uzrujani zbog toga i da ste napisali jedan članak na naslovnoj strani Politike u kojem ste osudili Babića i mislim da je onda zbog vašeg pritiska na kraju Babić potpisao taj plan i on je usvojen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li imate pred sobom taj moj tekst koji ste maločas pomenuli? To vam je pod brojem 2. Ne u tabulatoru 2 nego pod brojem 2, a to je za vas gospodo dokazni predmet 352, tabulator 79 koji je već usvojen. Ja bih želeo samo da vam u vezi sa tim mojim pismom koje ste pomenuli, da li se vi sećate tog mog obraćanja?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne sećam se šta ste tačno napisali, ali evo vidim sad to pred sobom.

SUDIJA KVON: Molim da sudski poslužitelj stavi to na grafoskop. To je peta strana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se ovo pismo odnosilo na bilo koga drugog osim na Babića? Molim vas da pogledate na šestoj strani sam kraj

ovog prevoda, jer vi imate pred sobom engleski tekst, taj kraj koji je izvučen ovde masnim slovima "Srbija neće prestati da pomaže narodu Krajine".

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se vi sećate, ne čitajući ovo, da li se sećate da li se ovo pismo odnosilo na bilo kog drugog osim na Babića koji je u to vreme odbio plan sa kojim se prethodno bio složio?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, koliko se ja sećam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A pogledajte prethodni pasus. Šta u njemu piše? Zamoliću vas da ga pročitate "postalo je očigledno ...

SVEDOK BISET – ODGOVOR: "Već neko vreme je očigledno da vi među građanima Krajine stvarate utisak da vi svoje odluke donosite i stavove zauzimate nakon sporazuma sa srpskim rukovodstvom. Zato ja želim da građani Krajine znaju da to nije istina".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je vama poznato iz tog vremena i iz praćenja događaja koliko je bilo tih zloupotreba da je nešto povezano sa rukovodstvom Srbije, a da to nije bilo istina, kao u ovom slučaju kada ja to moram javno da kažem u ovom pismu?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, ne mogu da se setim toga. Ne mogu da se setim, kao što vi kažete, drugih zloupotreba koje su bile povezane sa vašim rukovodstvom kada to nije bilo istina. Ako vi konkretno kažete da su drugi ljudi rekli da su sa vama javno razgovarali i da ste vi rekli nešto tako, ne mogu da se setim takvih konkretnih slučajeva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam vas i pitao da li se sećate. Ako se ne sećate, idemo dalje. To uopšte nije sada najbitnije. U paragrafu 11 iz vašeg telegrama, vi navodite da ste u razgovoru sa mnom bili zainteresovani, interesovali se za situaciju u vezi sa Bosnom i Hercegovinom i da sam vam ja tada izložio rizike koje je stvarala eventualna secesija. Da li se sećate tog dela našeg razgovora? Vi ste o njemu kratko izvestili u paragrafu 11.

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, sećam se toga, jer, naravno, u to vreme svi su se bojali i pripadnici diplomatskog kora i drugi da bi borbe mogle da se preliju i u Bosnu i Hercegovinu i zato smo mi želeli da znamo šta bi se dogodilo, ako Bosna i Hercegovina proglaši svoju nezavisnost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I šta je onda bila ocena o kojoj smo razgovarali i da li vi smatrate da je ta ocena bila tačna?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, smatram. Mislim da je jednostavno potvrdilo stavove većine posmatrača u ono vreme, a to je, da ako dođe do pokušaja da Bosna stekne nezavisnost bez saglasnosti Srba i Hrvata da će doći do krvoprolića.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi u paragrafu 11 kažete o tome u kom pravcu sam ja tada video rešenje: "Odgovor za Bosnu i Hercegovinu bio je da se pridruži Srbiji i Crnoj Gori u nekoj formi federalizma ili unije". Da li se sećate da li su u to vreme moji postupci i postupci vlasti u Srbiji potvrđivali ovu tvrdnju da ovakvo rešenje smatramo poželjnim?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, mislim da je postojao najmanje jedan, možda i dva pokušaja da se dođe do neke vrste sporazuma sa predsednikom Bosne čime bi se izbeglo krvoproliće, a Bosna i Hercegovina zadržala unutar federacije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate tih pokušaja ili znate samo da je bilo tih pokušaja? Ja neću da ih imenujem, ako se vi posebno njih ne sećate. Vi ste rekli, bilo je nekoliko pokušaja.

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, ne sećam se detalja, ali koliko se sećam bila je jedna inicijativa negde u leto 1991. godine, u avgustu gde su Srbija i Crna Gora, nisam siguran da je bila prisutna i Makedonija, vi ste pozvali gospodina Izetbegovića, predsednika Izetbegovića da dođe i razradi neku formu aranžmana koja bi omogućila da Bosna i Hercegovina ostane u novoj federaciji. Takođe mislim da je mnogo u vezi sa tim preuzeto u Lisabonu (Lisbon) u martu 1992. godine kada je portugalski ministar inostranih poslova Kutiljero (Jose Cutileiro) dogovorio da tri konstitutivna naroda Bosne i Hercegovine, Srbi, Hrvati i Muslimani potpišu jedan sporazum kojim bi se razradila neka vrsta kantonizacije Bosne. Ja sam lično smatrao da je taj pokušaj, a to su smatrali i mnoge moje kolege diplomate, veliki napredak i zaista poslednji napor u tome da se spreči da se proširi nasilje u Bosni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas prokomentarišite ono što ste napisali u paragrafu 12 vašeg telegrama? Vi ovde pišete: "On je izrazio pogled da većina Muslimana u Bosni i Hercegovini shvata da moraju da postignu neki sporazum sa Srbima kako bi oba naroda mogla da žive u harmoniji". A na kraju tog paragrafa kažete, "on je izrazio pogled da jedna

manjina Muslimana u Bosni i Hercegovini sanja o stvaranju muslimanske države u Evropi (Europe), ali sumnjao je da mnogi drugi to ozbiljno uzimaju". Da li se sećate tog dela našeg razgovora i kako su onda stvari išle i šta se događalo?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, sećam se toga. Takođe se sećam da je u Bosni bilo hiljade i hiljade ljudi, Srba, Muslimana i Hrvata koji su marširali za mir i koji su se plašili da bi tamo mogao da izbije rat. I ja mislim da je ovo što ste vi rekli, da se to upravo i dogodilo. Iako se ispostavilo da se tu nije radilo o nekoj maloj manjini Muslimana koji su glasali za nezavisnost. Ja mislim u vreme kada ste mi vi dali tu informaciju, smatrao sam da to potvrđuje moje poglede, a to je da većina ljudi u Bosni i Hercegovini ne žele nasilje i krvoprolie i da su se bojali onoga šta će se dogoditi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U paragrafu 14 vašeg telegrama kažete kako sam vam naveo da sam se nadao da će sami Jugosloveni moći bez intervencije sa strane da reše probleme. Da li vaša saznanja i iskustvo potvrđuju ili negiraju ispravnost tih nadanja?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Oprostite, nisam baš najbolje shvatio vaše pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U paragrafu 14, evo čak ću vam citirati jedan deo iz tog paragrafa. Govorili smo o tome kakvi bi trebalo da budu ti strani posrednici i tu piše: "Budući da je to od fundamentalne važnosti da posrednici znaju o čemu se radi i pre svega budu nepristrasni", pa vas pitam da li su po vašim saznanjima ti strani posrednici u jugoslovenskoj krizi imali odgovarajuće znanje i nepristrasnost?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Mislim da sam juče već rekao, da ja mislim da su pregovarači Evropske zajednice na samom početku već imali predrasuda prema Srbiji. Iako su slali posmatrače kako bi sprečili borbe između Srba i Hrvata u Hrvatskoj, oni su u to vreme znali, baš kao što su i svi drugi znali, da je Hrvatska vojska u to vreme okupirala celu Zapadnu Hercegovinu, a o tome niko ništa nije rekao. Sankcije su primenjene na Srbiju, a ne u istoj meri i na Hrvatsku. Prema tome, mislim da je od samog početka bilo predrasuda i situacija se tumačila tako da je Srbija odgovorna za raspad zemlje i nasilje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Biset, u ovom dokument broj 1 koji je takođe ovde prihvaćen kao dokazni predmet, što za vas nije bitno, nalazi se izveštaj generalnog sekretara od 30. maja 1992. godine.

Dakle, da li je to što ste maločas rekli o pristrasnosti i prisustvu bilo poznato međunarodnoj zajednici i bilo poznato Ujedinjenim nacijama, šta se stvarno događalo?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, ja ...

TUŽILAC NAJS: Molim da se to stavi na ekran pre nego što čujemo iskaz svedoka o tome.

SUDIJA ROBINSON: Molim da se to stavi na grafoskop.

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Mislim da je u martu 1991. godine bila opšte poznata stvar i da se o tome pisalo u medijima da se Hrvatska vojska nalazila u Zapadnoj Hercegovini. U dokumentu koji ste vi ovde pokazali, a koji sam ja ranije pročitao, a to je izveštaj generalnog sekretara, stoji čini mi se sasvim jasno da se Hrvati nisu povukli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li stoji da se JNA povukla?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, stoji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, kako objašnjavate da hrvatska vojska nije otišla iz Bosne i Hercegovine koja praktično pre nije postojala, a Jugoslovenska narodna armija koja je bila tamo 70 godina se povukla? Dakle, to je činjenica, uvode se sankcije protiv Savezne Republike Jugoslavije, odnosno Srbije i Crne Gore, a prećutkuje se potpuno suprotna situacija na drugoj strani. Da li ste onda i da li sad imate neko objašnjenje za to?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Nemam objašnjenja, međutim po mom mišljenju to jednostavno dokazuje da je postojalo pristrasnosti među nekima od međunarodnih organizacija koje su pokušale da unesu mir u bivšu Jugoslaviju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U paragrafu 16 vašeg telegrama vi kažete: "Pitao sam Miloševića da li on iskreno smatra da bi moglo da dođe do dogovora u vezi sa ovim strašnim nacionalnim borbama, toliko duboko ukorenjenim u istoriji i krvoproliću. On je odgovorio optimistički i rekao, da jednom kad se reši problem srpske manjine u Hrvatskoj, a u interesu je Hrvatske da se to učini, onda mogu da počnu razumni i efikasni pregovori". Da li je to tada, a i sada kada gledate unazad, bio način i put za rešenje problema?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, naravno da jeste. Mislim da sam to juče već rekao da se dogovorom mogao da reši problem srpske manjine u Hrvatskoj. Onda bi se takođe mogli da sprečite svi problemi i velika tragedija koja je kasnije zadesila Jugoslaviju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su postupci vlasti Srbije i moji postupci pokazivali da mi stojimo iza takvog stava koji sam vam izneo?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da. Mislim da je to jasno i vi lično, a i službeni stav Srbije bili su da osim ukoliko se manjini u Hrvatskoj ne mogu da pružite odgovarajuće zaštite, da ne može da se dođe do zadovoljavajućeg rešenja problema.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, postavljate toliko mnogo sugestivnih pitanja da sam već umoran time da se stalno bavim. Ovo je bilo jedno izuzetno sugestivno pitanje i odgovor koji ste dobili bio je već u samom pitanju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja ne razumem šta je ovde sugestivno, ako ja citiram ono šta je ambasador Biset napisao u svom telegramu i pitam ga da li je stav koji on zna o kome može da svedoči bio u skladu sa takvom pozicijom. A on nije maloletan pa da mu ja postavljam sugestivna pitanja da mi odgovori ono šta ja želim.

SUDIJA ROBINSON: Pravilno pitanje je trebalo da glasi šta su oni pokazali? Samo to. Ništa drugo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U ovome šta ste vi napisali reč je o bezbednosti srpske manjine, a posle toga o pregovorima. To su dva elementa. Bezbednost je postignuta sprovođenjem Vensovog plana, a sad vas pitam, a da li je do pregovora došlo?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pregovori za rešavanje problema srpske manjine u Hrvatskoj, na to mislite?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, da. Da li je do pregovora došlo?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, jeste. Pregovori su održani. Na žalost, oni nisu uspeli dugoročno gledajući.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta je po vašem mišljenju uzrok neuspeha tih pregovora?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Postoje različita tumačenja toga. Ja mogu da vam dam samo svoje lično mišljenje. Ja mislim da su planovi Vens-Oven i kasnije i drugi planovi, poput Vens-Stoltenberg, propali najviše zbog spoljašnjih uticaja Amerikaca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vezi sa tim što ste sad rekli, a i u vezi pominjanja Kutiljerovog plana, da dotaknemo bosansku krizu sada malo više, da li su vam pored ovih pokušaja i sporazuma između Srba i Muslimana, poznat odnos srpske strane u Bosni prema mirovnim nastojanjima i pre svega, ovom planu koji ste pomenuli, koji je poznat popularno pod nazivom "Kutiljerov plan"?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, vrlo dobro se toga sećam, jer je izgledalo da se radi o naporima da se spreči krvoproliće u poslednjem trenutku. Kutiljero je okupio trojicu vođa, Karadžića, Izetbegovića i Bobana. Odveo ih u Lisabon i oni su tamo razradili jedno zadovoljavajuće rešenje i sva tri političara su to i potpisali. U to vreme činilo se da je vreme za slavlje, jer se tu radilo o rešenju za jedan jako težak problem. Činilo se da je to jedno zadovoljavajuće rešenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to bio opšti stav među vašim kolegama u Beogradu, u diplomatskom kolu ili je to bio samo vaš stav tada?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, ne. Mislim da je to bilo generalno prihvaćeno u većem delu diplomatskog kora, da se tu radi o jednom velikom olakšanju. Ukoliko bi se bosanski problem mogao da reši, onda bi se verovatno mogao da reši i konflikt između Srba i Hrvata koji je tada takođe bio u toku. Zato mislim da su svi znali da ako se u Bosni održi referendum i ako se Izetbegoviću da nezavisnost, da će onda doći do građanskog rata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Maločas ste rekli, sva tri lidera, Karadžić, Izetbegović i Boban potpisali su Kutiljerov plan. Šta se posle toga desilo? Da li vi imate lično saznanje o tome šta se posle toga desilo?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, imam. Moj komšija, ambasador Sjedinjenih Američkih Država, gospodin Cimerman je otišao u Sarajevo na sastanak sa gospodinom Izetbegovićem. Posle tog sastanka Izetbegović je povukao svoj pristanak na Kutiljerov plan, povukao je svoj potpis. Gospodin

Cimerman je u svojoj knjizi napisao da kada je došao u Sarajevo da sa Izetbegovićem razgovara o tom planu, Izetbegović je izrazio žaljenje što je potpisao taj plan. Gospodin Cimerman mu je rekao "Pa, ako niste želeli to da potpišete, zašto ne povučete svoj potpis i raspišete referendum. Ako to uradite, Sjedinjene Američke Države (United States of America) će odmah priznati nezavisnost".

SUDIJA ROBINSON: Da li ste vi napisali knjigu o tome ambasadore?

SVEDOK BISET: Ne, to je u Cimermanovoj knjizi.

SUDIJA ROBINSON: Pa, onda mora da ste vi jedan od retkih koji nije napisao knjigu o tome.

SVEDOK BISET: Ne planiram da napišem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Biset, da li je to bilo poznato, ta Cimermanova uloga koju on sad u svojoj knjizi tek tako pominje? Da li je bila poznata u to vreme, ne samo vama, vege i drugim članovima diplomatskog kora, makar onima koji spadaju u zapadne diplomate?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Nismo znali šta se dešavalo između gospodina Cimermana i gospodina Izetbegovića. Sumnjali smo da se nešto desilo zbog čega je gospodin Izetbegović promenio mišljenje, ali gospodin Cimerman nije nikada o tome sa mnom lično razgovarao, osim što je rekao da Izetbegović nije zadovoljan planom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pomenuli ste sada referendum. Koja su bila vaša saznanja o tom referendumu o nezavisnosti Bosne i Hercegovine?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, mislim da ono šta sam ja znao o tome jeste, da ako dođe do referenduma da su mali izgledi da će srpsko stanovništvo učestvovati na referendumu, da će ga smatrati ilegalnim i ako se ipak održi referendum, onda će Izetbegović pobediti, dobiće nezavisnost i rezultat toga će biti građanski rat.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas pogledajte sada drugi telegram koji ovde imate vaš. To je vaš telegram od 21. marta 1991. godine. Da li ste ga našli, gospodine Biset?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, jesam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas pogledajte stranu 4 i kraj tačke 4, poslednje dve rečenice tačke 4, pa ostavite to sa strane. Ja ću vam sada pročitati tačku 99, a slično ima i u drugoj, ali tačka 99 hrvatske optužnice gde se kaže da je: "U martu 1991. godine kolektivno Predsedništvo ušlo u daedlock", kako kaže, na nekoliko pitanja i da su ovde članovi Predsedništva koji su podneli ostavke i onda piše. "U svom govoru od 16. marta 1991. godine, Slobodan Milošević u svojstvu predsednika Republike Srbije izjavio je da je sa Jugoslavijom gotovo i da Srbiju više ne obavezuju odluke saveznog Predsedništva". Vi imate taj moj govor, to moje obraćanje na engleskom jeziku u dokumentima koji su pred vama. Da li to možete isto da nađete? To je inače tabulator 51 iz dokaznih predmeta koje smo ovde dali kod Branka Kostića.

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Našao sam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte na strani 2 engleskog teksta upravo ovo što je ovde upotrebljeno "Srbiju više neće obavezivati odluke saveznog Predsedništva". Ovde kaže: "U svetlu nove situacije želim da objavim da Republika Srbija više neće prihvatati nikakve odluke Predsedništva SFRJ, jer bilo kakva odluka bi bila nelegitimna u sadašnjim okolnostima". Da li je reč dakle, "u sadašnjim okolnostima" ili što ovde piše "više neće"? Da li se sećate toga pošto ste vi i tome sa mnom razgovarali koliko su trajale te "sadašnje okolnosti" o kojima se ovde govori, dakle te prisutne okolnosti?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Nisu trajale dugo. U pitanju je bilo možda nekoliko dana koliko se ja sećam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ovde kažete u ovom vašem telegramu na strani 4, na kraju tačke 4, "Milošević je dodao Skupština Srbije možda će, a možda i neće prihvatiti Jovićevu ostavku, ali do 21. marta treba da bude srpski predstavnik u saveznom Predsedništvu". Dakle, da li ste vi mogli kao strani diplomata, šef misije vaše zemlje da na bilo kakav način smatrate da Srbija više neće učestvovati u Predsedništvu, neće priznavati odluke Predsedništva kao što se ovde kaže "Srbiju više ne obavezuju odluke saveznog Predsedništva"?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne. Na osnovu sastanka sa vama mislim da ste vi pojasnili svoj stav i bilo je jasno da će se do 21. marta Srbija vratiti u savezno Predsedništvo. Ja mogu da dodam da pre tog našeg sastanka bilo je mnogo zabuna u vezi sa Jovićevom ostavkom i vašim pojavljivanjem na televiziji. To su bila burna vremena i bilo je mnogo napetosti i mnogi

diplomati, uključujući i mene, nije im bilo sasvim jasno šta se dešava sa Jovićevom ostavkom. Dakle, to su bila teška vremena, vremena krize, jer činilo se da su možda mogli da se ulože naponi da se u poslednjem trenutku pokuša da spreči otcepljenje Slovenije i Hrvatske i bilo je mnogo pogrešnih tumačenja vašeg pojavljivanja na televiziji, tako da sam ja to doživeo kao neku vrstu olakšanja kada sam se sastao sa vama i kada ste vi bili u mogućnosti da objasnite da se Srbija povukla privremeno, da odluči da li će da prihvati ili neće da prihvati Jovićevu ostavku i da ćete se u svakom slučaju do 21. marta vratiti u Predsedništvo.

SUDIJA KVON: U međuvremenu za zapisnik želim da kažem da se ovaj pasus koji je citiran, pojavljuje na strani 3, a ne na strani 4 ovog telegrama na engleskom jeziku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da. U mom, u mom ovom, u mom, u ovoj mojoj kopiji telegrama je četiri, ali verovatno je nešto drugačije kod vas. Takođe se dakle, nadam se da smo ovaj element razjasnili, ali sada da pokušamo da razjasnimo i ovaj prvi element koji se ovde tvrdi u tački 99 optužnice gde se kaže "Slobodan Milošević je objavio da je sa Jugoslavijom gotovo". E sada, molim vas pročitajte na prvoj strani ovog engleskog prevoda šta piše u ovom pasusu posle podnaslova, to je novinski podnaslov "kada je reč o Srbiji, ona je uvek bila za Jugoslaviju". Da li možete to da nađete? Na prvoj strani prevoda.

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da. Da, našao sam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "I nikada nije pokušavala to da krije. Uvek je bila za Jugoslaviju i nikada to nije pokušavala da sakrije. Sa dubokim uverenjem i osećanjem ponosa Srbija to sada javno kaže", a onda na kraju sledećeg pasusa kažem, "Jugoslavija postoji i ne može se anulirati putem unilateralnih dela i politike svršenog čina, jer je realni interes ostvarenje slobode i demokratskog nasleđa u snazi ljudi koji žive tamo i garancija njihovog opstanka i uspešnog razvoja". Vi ste dakle, imali priliku da u to vreme kad ste bili tamo ovo moje obraćanje vidite, čujete i razumete. Je li to van sumnje?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne. Mislim da ste vi to jasno rekli u vašem govoru da je reč o privremenom povlačenju i da Jugoslavija i dalje postoji i da je Srbija u celosti podržava.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, da li mislite da se može izvući zaključak koji je ovde napisan da sam ja: "Izjavio da je sa Jugoslavijom gotovo"?

SUDIJA ROBINSON: Ne. On to ne može da vam kaže. On to ne može da kaže, gospodine Miloševiću, kao što vi vrlo dobro znate.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, gospodine Robinson, onda ću preformulisati pitanje. Da li ste iz ovoga što sam ja tada rekao, vi ste tada bili Kanadski ambasador u Beogradu, mogli vi ili neki vaš kolega na bilo kakav način da dođete na ideju da je to nešto čime se deluje protiv postojanja Jugoslavije ili kojim se objavljuje da nema više Jugoslavije?

SUDIJA ROBINSON: Da, da. Možete to da komentarišete.

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne. Meni je to izgledalo prilično jasno kakve su vaše namere, da vi i dalje podržavate koncept i ideju Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala. Samo da pogledam sada ovaj paragraf 103 iz iste ove hrvatske optužnice u kojoj se kaže: "Pozivi Slobodana Miloševića na ujedinjenje svih Srba u jednoj državi", zanemariću ovo, "poklopili su se sa pozivima za stvaranje Velike Srbije". Moj poziv za sve Srbe u jednoj državi. Molim vas pročitajte sredinu ovog prvog pasusa, ovog pasusa na prvoj strani prevoda iz mog tadašnjeg obraćanja? Šta piše? Ili možemo da pročitamo čak i ceo pasus da ne bi izbacili iz konteksta, da ne bi bilo primedbe da se izvlači samo jedan segment. To je ovaj pasus gde ja kažem "opstruiranjem rada Predsedništva ...

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Od strane onih koji se zalažu za politiku dezintegracije zemlje, plan da se razbije Jugoslavija ušao je u konačnu fazu. Ovaj plan se primenjuje na štetu vitalnih interesa srpskog naroda i u Srbiji i u Jugoslaviji". E sad, ovo je ono na šta želim da stavim poentu zbog čega citiram. Dalje kažem "Na mesto demokratske federacije koja bi obezbedila srpskom narodu i drugim narodima miran život", ovde piše "u zajedničkoj državi", ali ja kažem "u jednoj državi na ravnopravnoj osnovi. Ove snage antisrpske koalicije planirale su raspad Jugoslavije i sada pokušavaju da to ostvare. Jugoslavija postoji i ne može se anulirati unilateralnim delima i

politikom svršenog čina zbog realnih interesa" i tako dalje, i tako dalje. To je ceo pasus. Da li se ovde radi o pozivu svim Srbima da dođu u jednu državu ili se govori o demokratskoj federaciji, ovo šta piše: "Demokratska federacija koja treba da obezbedi srpskom narodu i drugim narodima miran život u jednoj državi na ravnopravnoj osnovi"? Da li se to može nazvati pozivom da Srbi se, ovo što piše ovde, "Slobodan Milošević je pozvao na ujedinjenje svih Srba u jednoj državi"?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je po vašem saznanju Jugoslavija bila država u kojoj su živeli i svi Srbi i svi Hrvati i svi Muslimani južnoslovenski, i svi Makedonci, i svi Slovenci? Da li je to bila ta država o kojoj govorimo?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala. Samo momenat. Dobro. Preskočiću nešto šta ne mogu da nađem. E da, molim vas pogledajte na početku paragrafa 5 tog istog telegrama. Vi navodite ono što sam vam rekao oko viđenja rešavanja kosovskog problema. Da li možete to da nađete?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Milošević je obrazložio nekoliko tačaka tokom ručka sa ambasadorom, uključujući i srpsku demokratsku tradiciju od 1918. godine. Kosovski demografski pritisci mogu da se reše ekonomskim napretkom. U međuvremenu srpska Vlada neće dozvoliti da se deo Srbije pripoji Albaniji (Albania)". Citiram ovo radi korektnosti. Ali šta je ono šta treba da se reši? Da li ovde stoji "može se rešiti", čime?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ekonomskim progresom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sada ću vam postaviti samo još nekoliko pitanja koja se tiču već korišćenog članka u ovoj knjizi Fondacije lord Bajron za balkanske studije (Lord Byron Foundation for Balkans Studies), članka koji ste vi napisali. To se odnosi na Kosovo. To je na strani 56, drugi pasus odozdo. Molim vas pročitajte ga. To je dakle iz vašeg članka i ja ću vas zamoliti da to komentarišete.

SVEDOK BISET – ODGOVOR: "Sobzirom na iskustvo Slovenije, Hrvatske i Bosne, nije čudno da su Albanci na Kosovu shvatili da je najefikasniji način da se ostvari nezavisnost uzeti oružje i pribeći nasilju. To je bila ranije formula za uspeh i postoje razlozi da se očekuje da će to ponovo funkcionisati. I zaista,

sobzirom na uspešnu kampanju javnih odnosa koja je pokrenuta protiv predsednika Miloševića i Srba i takođe evidencije o kršenju ljudskih prava na Kosovu, bilo je neizbežno da će Kosovo biti sledeći deo Jugoslavije koji će se otcepiti.”

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite, šta ste mislili o sporazumu iz Rambujea (Rambouillet Agreement)?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, mislio sam da je Sporazum iz Rambujea (Rambouillet) pokušaj Sjedinjenih Američkih Država, pre svega, da prisili Jugoslaviju da prihvati nerazumne uslove i takođe sam uveren kada su prihvaćeni prvobitni uslovi u Rambujeu, kada ih je prihvatila srpska strana, Amerikanci su u poslednjem trenutku dodali “Aneks B” tom sporazumu koji je pozivao da se dozvoli da NATO trupe uđu u celu Jugoslaviju, a ne samo na Kosovo i da se takođe organizuje referendum o nezavisnosti u roku od tri godine. Mislim da je opšte poznato da je taj “Aneks B” dodat uz saznanje da bilo koji predsednik Srbije ne bi bio u mogućnosti da prihvati takve uslove. To je namerni pokušaj, po mom mišljenju, da se dovede do bombardovanja Jugoslavije. Ja nisam jedini koji to misli. Lord Gilbert (John Gilbert), pomoćnik stalnog sekretara britanskog Ministarstva odbrane (Ministry of Defence) kada se obraćao Donjem domu britanskog parlamenta (House of Commons) u julu 2000. godine rekao je da je Rambuje u suštini bio provokacija koja je omogućila NATO da koristi oružanu silu u pokušaju da se reši Kosovski problem. Gospodin Rubin (James Rubin) iz Sjedinjenih Američkih Država u članku u “Obzerveru” (Observer), ne znam datum članka, to je takođe priznao.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, sada ćemo napraviti pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, gospodine Biset, nakon Rambujea započela je agresija na Jugoslaviju koju oni nazivaju bombardovanjem. Da li ste vi u svojim sagledavanjima te situacije i u svojim javnim istupanjima cenili taj napad na Srbiju kao ratni zločin ili na drugi način?

SUDIJA ROBINSON: Ne, ne. Šta je on cenio kao ratni zločin, ne može on to da komentariše. Ne može on da govori o karakterizaciji bilo čega kao ratnog zločina. To nije za ovog svedoka. Gospodine Miloševiću, meni se čini da vi tragate za vašim pitanjima. Ako ste pri kraju glavnog ispitivanja, hajde da završimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, ja sam blizu kraja glavnog ispitivanja, ali ne tragam za mojim pitanjima. Ja ću preformulisati pitanje. Gospodine Biset, kako ste vi cenili taj napad koji je usledio posle Rambujea?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Mislim da sam već opisao kakva je bila moja reakcija na to. Ja sam smatrao da se radi o kršenju međunarodnog prava, o kršenju Povelje Ujedinjenih nacija (Charter of the United Nations). Za mene lično je bilo šokantno to što sam ustanovio da se radi o kršenjima svega onoga zašta se NATO zalagao od samog svog osnivanja. Kao što sam rekao, originalno govoreći, NATO je bila jedna odbrambena organizacija. Član 1, Povelje NATO-a (The North Atlantic Treaty) kaže da NATO nikada neće da koristi silu u rešavanju međunarodnih sporova, niti da će pretiti silom. I eto, to je bila moja reakcija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U ovom svom članku u knjizi Fondacije lord Bajron o balkanskim studijama na strani 57 vi ste napisali, pogledajte pretposlednji pasus na strani 57. Da li ste ga našli?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta ste rekli tu?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Želite li da pročitam taj paragraf?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, zamolio bih vas.

SVEDOK BISET – ODGOVOR: "Predsednik Klinton (Bill Clinton), je rekao američkom narodu da se taj rat vodi zbog humanitarnih razloga i kako bi se sprečilo da borbe destabilizuju ostatak Balkana. On je rekao da je bombardovanje neophodno kako bi se zaustavila zverstva koja se tamo čine. To je bilo opravdanje za narušavanje jugoslovenskog suvereniteta. U istom tonu Kanadski ministri odbrane i spoljnih poslova pružili su uveravanja svojim građanima da se taj rat vodi kako bi se zaustavilo etničko čišćenje. Naravno, notorna je činjenica da je najveća većina kosovskih Albanaca bila silom izvedena sa Kosova nakon bombardovanja, a ne pre. Ali bez obzira na

to, ti ministari nisu bili tek preteče koje su povele rat u novoj eri diplomatije. Humanitarni razlozi ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Hvala vam. Dakle, NATO lideri su izjavljivali da to treba da spreči etničko čišćenje. Vi ovde pominjete jednu notornu činjenicu da je to bilo posle. Upravo je ta reč "posle" ovde i data kurzivom "Kosova nakon bombardovanja, a ne pre". Dakle, šta i kako ste vi cenili ta objašnjenja NATO lidera i kako se ona mogu oceniti? I na kraju krajeva šta je bio, šta vi smatrate da je bio pravi razlog da NATO bombarduje Srbiju?

SUDIJA ROBINSON: Ne. Nas to ne zanima, gospodine Miloševiću. Da vidimo da li možete ovog svedoka da pitate nešto od svega toga. Vođe NATO pakta javno su izjavile da se radilo o želji da se zaustvi etničko čišćenje. Jeste li želeli da pitate nešto o tome?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa, ja sam postavio pitanje. Rekli su to. Gospodin Biset govori jednostavno da je talas izbeglica krenuo posle početka bombardovanja, a ne pre. Dakle, o čemu se ovde radi?

SUDIJA ROBINSON: Da.

SVEDOK BISET: Pa, ja sam već ranije i pisao i govorio da mislim da je stvarni razlog za bombardovanje Jugoslavije od strane NATO-a nije bilo to šta se dešavalo na Kosovu, nego jednostavno radilo se o prilici za NATO da neposredno pred pedeseto godišnjicu svog postojanja pokaže, pogotovo evropskim zemljama, da je NATO još uvek jedna održiva i potrebna organizacija. NATO se našao na udaru kritika, jer su ljudi počeli da se pitaju zašto jedna takva velika vojna sila treba da postoji kad su armije Varšavskog pakta (WTO, Warsaw Treaty Organization) već davno otišle svojim kućama. Situacija na Kosovu bila je idealna prilika da NATO demonstrira da je i dalje jedna korisna sila. To je moj osećaj koji dele i mnogi drugi posmatrači. To je tek jedno mišljenje.

SUDIJA ROBINSON: To bi značilo da je NATO pakt veoma ciničan i oportunistički?

SVEDOK BISET: Da, upravo tako. Mislim da je to verovatno i dokazano na pedesetogodišnjici kada je predsednik Klinton najavio jednu sasvim novu ulogu za NATO i rekao je da će NATO moći da deluje i izvan svog radnog područja. Drugim rečima, od tada pa nadalje NATO-u će biti dozvoljeno da interveniše bilo gde u svetu kad god smatra da je to potrebno da učini. To nisu odredbe originalnog ugovora, a ja mislim da ukoliko se menjaju uslovi nekog ugovora, da onda taj ugovor treba pregovorima da potpišu sve njegove članice. Ali to je moje lično mišljenje.

SUDIJA ROBINSON: Vi ste bili diplomata od karijere?

SVEDOK BISET: Da, bio sam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas pogledajte sledeću stranicu ovog vašeg članka, stranu 58, poslednji pasus. Pošto ste pomenuli i Klintona, šta ovde piše?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: "Napad na Jugoslaviju koji su vodile Sjedinjene Američke Države imao je za svoj cilj da poboljša imidž predsednika Klintona i obnovi kredibilitet NATO čije je postojanje od kraja hladnog rata postalo ugroženo. To je bio stvarni razlog za taj rat koji je vodio NATO. Ako gledamo istoriju Balkana, vidimo da je to jedna stara stvar. Tradicionalno govoreći, zapadna intervencija na Balkanu uvek je bila katastrofalna. Od Berlinskog kongresa (Berlin Congress) do oba svetska rata zapadne sile su se mešale u Balkan zbog svojih ličnih sebičnih političkih ciljeva. To je vrlo retko imalo bilo kakve veze sa onim što se zapravo dešavalo narodima na Balkanu. Ono šta je bilo tačno u istoriji, ponovo se pokazalo tačnim i u slučaju Kosova."

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A onda imate objašnjenje u sledećem pasusu u kome govorite: "Zbog demonizacije zapadni mediji već su stvorili ...

SVEDOK BISET – ODGOVOR: "Zbog demonske slike koju su zapadni mediji već kreirali o Slobodanu Miloševiću, nije bilo teško okriviti njega za počinjenje groznih zverstava na Kosovu. Zapravo, pre bombardovanja ukupan broj žrtava na Kosovu i Srba i Albanaca nije bio veći od 2.000 što ni po kojem standardu nije mogao da bude uzrok za vojnu interevenciju. Međutim, NATO paktu je trebao taj rat."

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: NATO je proklamovao da je bombardovanje Jugoslavije, pre svega, Srbije jedna velika pobeda. Da li se vi slažete sa tim?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, ne slažem se da je to velika pobeda. Mislim da je to jedan opasan presedan. Izgleda da je NATO sada preuzeo na sebe pravo da interveniše kad god hoće bez obzira na to što kaže međunarodno pravo i bez ikakvog obzira prema Ujedinjenim nacijama (United Nations). Mislim da je to jedna tužna stvar za organizaciju čiji je cilj bio da brani demokratiju i slobode, a ne da se bavi upotrebom sile kako bi rešio međunarodne sporove.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite, molim vas, šta mislite o Rezoluciji 1244 (UN Security Council Resolution 1244) kojom je okončan rat?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, mislio sam da je Rezolucija 1244 jedno zadovoljavajuće rešenje problema. Nažalost, izgleda da rezolucija nije u potpunosti ispoštovana. U Rezoluciji 1244 garantuju se građanska prava i zaštita svih ljudi na Kosovu bez obzira na nacionalnu pripadnost. A prvi rezultat Rezolucije 1244 bilo je etničko čišćenje nealbanskog stanovništva sa Kosova, a to se dogodilo pred očima nekih 30.000 ili 40.000 pripadnika NATO-a koji su tamo bili. Rezolucija 1244 garantovala je zaštitu verskih objekata na Kosovu, a videli smo da je više od 130 pravoslavnih crkava ili spaljeno ili uništeno dinamitom.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ovaj se iskaz odnosi na period koji nije relevantan za optužnicu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, ja mislim da je celina veoma relevantna gospodine Robinson. Ako želite da imate u vidu celinu, onda to ne možete da zanemarite. Gospodine Biset, vi ste bili prisutni u jednom periodu, u jednom periodu pratili sve ono što se dešavalo devedesetih godina na prostorima nekadašnje Jugoslavije. Kako možete da objasnite to veliko krvoproliće i etničko čišćenje koje je, i uopšte nasilje na svim stranama koje se događalo na tim prostorima? Da li ste o tome pisali, govorili, razgovarali?

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, mislim da smo sada u periodu kada ispitivanje ima sve manje i manje svrhe. Njegovo objašnjenje za

krvoproliće i etničko čišćenje nama neće biti od pomoći. Ako nemate više pitanje, idemo onda na unakrsno ispitivanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da postavim onda, ako ne dozvoljavate da odgovori na ovo pitanje, da postavim još jedno pitanje. Gospodine Biset, dakle imajući u vidu sve to čega ste bili svjedok u godinama početka sukoba na prostorima nekadašnje Jugoslavije i kasnije pratili, koga vi smatrate da je odgovoran, pre svega, za te zločine?

SUDIJA ROBINSON: Ne, neću to da dozvolim. To je odluka koju mi moramo da donesemo na osnovu dokaza koji su nam prezentirani. Vi ste sada opet počeli sa generalizacijama. Mislim da ste završili svoje ispitivanje. Gospodine Najs (Nice), molim vas počnite. Uvrštavamo u spis tabulator 3.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste prvo bili ambasador u Trinidadu i Tobagu (Trinidad and Tobago), zar ne?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Onda ste se vratili u Kanadu i posle toga ste proveli otprilike dve godine u Beogradu. Tamo vas je poslao predsednik vlade Malruni (Martin Brian Mulroney) i na kraju vašeg mandata tamo ste tražili od ministarke spoljnih poslova Barbare Mek Dugal (Barbara McDougall) da ostanete u vreme kada su ostali ambasadori bili povučeni i ostali ste tamo duže od svih drugih, bez sumnje uz saglasnost gospodina Malrunija, zar ne?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tokom te dve godine koje ste tamo proveli vi ste uglavnom bili u Beogradu?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da. Bio sam takođe zadužen i za Albaniju i Bugarsku (Bulgaria), pa sam putovao i u te zemlje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kao ambasador ili bivši ambasador imali ste razumno očekivanje, gospodine Biset, da će se vaše reči slušati i da će im biti data izvesna težina, zar ne?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li mislite da ako imate takvo očekivanje, imate i dužnost da proverite činjenice?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Naravno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste malo toga objavili između 1992. i 1999. godine, a vaš publicistički život zapravo je postaknut bombardovanjem, zar ne? Bombardovanje je nešto sa čime se apsolutno niste slagali kao što ste to ovde danas jasno rekli?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A od onda naširoko objavljujete?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, napisao sam dosta članaka. Nisam napisao knjigu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Izrazili ste vaše poglede ne samo o ulozi NATO, nego kad ste ovde prvi put bili pozvani kao svedok i kad je ovaj Sud optuženom nametnuo advokata, vi ste ovom Sudu, poslali pismo u kome ste rekli da se radi o političkom Sudu, a ne o pravosudnom telu i koji operiše na političkom nivou, a ne tražeći istinu. Rekli ste da je ovaj Sud već utvrdio krivicu optuženog i da postupak ima karakteristike staljinističkog suđenja. To ste onda smatrali. Da li i sada to smatrate?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, sada sve to ne smatram. Ja sam tada reagovao na činjenicu da gospodinu Miloševiću neće biti dozvoljeno da se sam brani. Smatrao sam da je to pogrešno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidite, zato sam vas pitao o proveravanju činjenica. Da li činjenica da su tri sudije donele jednu pravnu odluku, obavljajući time svoj posao, čini ovo političkim Sudom gospodine Biset?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, mislim da nisam bio jedini koji je kritikovao tu odluku.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Biset, mislim da je moje pitanje, pitanje na koje se lako može odgovoriti. Da li činjenica da Sud donese jednu odluku sa kojom se vi ne slažete ovaj Sud onda čini političkim Sudom?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, po mom mišljenju jeste. To su sigurno potvrdila i neka od mojih ranijih pogleda. Ja sam i ranije pisao o ovom Sudu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Time ćemo se još baviti. Ali, kako bismo razumeli tačno koliko su jake vaše emocije u vezi sa tim, vi kao bivši ambasador koji ste imali kontakta sa vodećim političarima i diplomatama u to vreme, danas imate na vašem veb sajtu, evo sada čitam rečenicu u kojoj upoređujete tužiteljicu ovog Suda, Karlu del Ponte (Carla Del Ponte) sa Hitlerovim (Adolf Hitler) omiljenim tužiocem Rolandom Rajslerom (Roland Freisler) koji je predsedavao suđenju osobama optuženim za zaveru od 20. jula 1944. godine. Da li vi smatrate da čovek na vašem položaju postupa odgovorno, ako takve stvari objavljuje?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, ja sam to napisao. Neki to možda smatraju neodgovornim, a drugi ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Biset, kao što verovatno dobro znate, mi se ovde bavimo desetogodišnjim istorijatom koji obuhvata posledice, između ostalog, krajnje ekstremnog izražavanja mišljenja raznih etničkih grupa. Da li vi smatrate da je odgovorno za čoveka na vašem položaju da ovako opisuje tužiteljicu ovoga Suda?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ja mislim da sam na to odgovorio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Mislim da su to razlike u mišljenju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali ne radi se samo o ovoj tužiteljici. Pokazaću vam sada jedan izbor iz vaših materijala sa vaših internet strana. Proći ćemo samo kroz nekoliko primera. A zamolio bih vas da tokom pauze pogledate i druge stvari i da nam potvrdite da li su to zaista vaša mišljenja koja ste vi objavili. Ako pogledamo ovaj dokument kao što se vidi iz fusnote, osim ako drugačije ne piše, to su citati sa vaših internet strana. Prvo je pismo koje ste poslali kada se od vas tražilo da dođete kao svedok. Ali, na prvoj strani želim da vam skrenem pažnju na sledeće. Za ovaj Sud rekli ste da je izgubio svaku verodostojnost time što je očigledno pristrasan prema NATO paktu: "Postao je politički organ NATO pakta. Odluka ovog Suda da u sred kampanje bombardovanja podigne optužnicu protiv Miloševića flagrantni je pokušaj da se pojača podrška javnosti za bombardovanje, jer ko neće da podrži jednu kaznenu akciju koja se vodi protiv države na čijem je čelu jedan optuženi ratni zločinac". Dakle, to se odnosi na prethodnu tužiteljicu Luiz Arbur (Louise Arbour). Idemo sada na drugu stranu. Vi tu iznosite razne navode protiv bivše tužiteljice i onda kažete: "Čini se da nema sumnje da je

tajming te najave bio takav da se pojača sve manja i manja javna podrška za bombardovanje. Jer konačno, ko bi se usprotivio bombardovanju zemlje čiji je vođa optužen kao ratni zločinac. Ne iznenađuje to da je Luiz Arbur prekršila politiku Međunarodnog suda. Njeno imenovanje u ovom Sudu uslovia je Medlin Olbrajt (Madeleine Albright).” Evo, vi tu u javnosti iznosite navode o korupcije jedne žene koja je sada poverenik Ujedinjenih nacija. Možete li da nam kažete koji su dokazi na temelju kojih ste vi javno izneli te optužbe gospodine Biset?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, rekli su mi međunarodni pravnici da je politika Suda bila da se ne objavljuju javno imena onih koji će biti optuženi. Nakon što je počelo bombardovanje Kosova, Luiz Arbur, bivša glavna tužiteljica javno je objavila podizanje optužnice protiv predsednika Miloševića. Tvrđilo se da na Kosovu postoje masovne grobnice navodno žrtava zločina i ja sam mislio da je to verovatno neprimereno. Činjenica da je ovaj Sud osnovan od strane Saveta bezbednosti (UN Security Council) zbog pritiska Sjedinjenih Američkih Država, činjenica da je Medlin Olbrajt razgovarala sa Luiz Arbur, to su bili moji razlozi zbog kojih sam sumnjao da je njeno imenovanje u ovaj Sud ostvareno tek nakon što je dobila pristanak Medlin Olbrajt.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li se vi uopšte potrudili da istražite kako teče proces podizanja i potvrđivanja optužnica pred ovim Sudom?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi smatrate da ovo što ste sada naveli da je to dovoljna osnova da se iznose ovakvi navodi na vašim internet stranama?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, očigledno smatram, zato što to jesam objavio na mojim internet stranama.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Recite mi, molim vas, jeste li uopšte pokušali da stupite u kontakt sa Luiz Arbur u vezi sa tim navodima, kako biste proverili vaše navode i kako biste vi to nju pitali, kako biste iz bilo kog izvora proverili te materijale koje ste objavili?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, nisam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da pogledamo onda još jedan primer načina na koji vi donosite svoje sudove.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Zamolite gospodina Najsa i ambasadora Biseta da prave pauze. Govore isti jezik i vrlo je teško pratiti ih. Ja vidim da ne može da se stigne.

SUDIJA ROBINSON: Da. Molim oba govornika i ambasadora Biseta i gospodin Najsa da prave pauzu između pitanja i odgovora zbog prevodioca.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako su prevodioci imali problema, ja im se izvinjavam. Na ovoj istoj strani vi spominjete i Račak (Recak). Mene ovde ne zanimaju vaši zaključci, nego način vašeg rezonovanja. U srži optužnice protiv Miloševića nalazi se zloglasni masakr u Račku i onda kažete: "Medlin Olbrajt pisala je o masakru u Račku kao o galvanizirajućem događaju koji je doveo do napada iz vazduha". I onda kažete: "Međutim, konačni izveštaj koji su prošle nedelje objavili finski sudsko-medicinski stručnjaci koji su pregledali leševe navodnih žrtava potvrđuju ono na šta se i sumnjalo, da nije bilo nikakvih dokaza da su leševi koje je Vilijam Voker (William Walker) pronašao u jaruzi bili ustreljeni iz blizine". Zatim kažete ovo, "Izgleda da su žrtve bili naoružani pripadnici OVK-a (UCK, Ushtria Clirimtare e Kosoves) koji su ubijeni u borbi do koje je došlo u brdima iznad Račka dan ranije. Njihovi leševi stavljeni su onda u jarugu kako bi se simulirao masakr. To sugerise da su barem neki od dokaza protiv Miloševića koje su Sjedinjene Američke Države predale Međunarodnom sudu kao podrška u optužnici protiv njega isfabrikovani". Da li je to i dalje vaš pogled?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da. Ja to i dalje smatram o Račku.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Stvarno? Pa, recite mi onda ovo. Jeste li vi razgovarali sa bilo kojim od preživelih iz jaruge u Račku o tome šta su doživeli?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, nisam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li razgovarali sa bilo kojim od drugih ljudi iz sela Račak koji su preživeli?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, nisam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li nastojali da pogledate dokaze koje su ti ljudi dali ovdje u ovoj sudnici?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Video sam neke od dokaza koji su prezentovani u ovoj sudnici.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A jeste li te dokaze pregledali?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, nisam pažljivo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li pregledali iskaze međunarodnih posmatrača koji su govorili o tome šta se dogodilo u Račku?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, jesam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Konkretno?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Mezonev (Joseph Omer Michel Maisonneuve), čini mi se.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali, znači, vi to sve odbacujete?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, ja to ne odbacujem.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li vi pregledali i uzeli u obzir takođe i sudsko-medicinske dokaze u ovom Predmetu? Njih ima mnogo.

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, pročitao sam neke od izveštaja o naučnim dokazima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa, recite mi onda, molim vas, gospodine Biset, ako su neki ljudi ubijeni u Račku, ako, ako ljudi koji pucaju na njih stoje po ivicama jarka i pucaju na njih, gde biste onda očekivali da nađete metke? Da li u samom jarku ili sa strane?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, u telima žrtava.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U jaruzi? A gde biste očekivali da nađete čaure?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: U okolini jaruge.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li znate gde su pronađeni meci i čaure?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, čuo sam izveštaje nemačkih reportera koji su dan posle toga bili tamo, dan posle navodnog masakra i da nisu pronađene nikakve prazne čaure.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali vi niste dovoljno detaljno pratili dokaze izvedene ovde da znate da postoje dokazi o tome da su i meci i čaure pronađeni upravo na tim mestima?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Nisam to video.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li bi to moglo da vas navede da promenite svoje mišljenje?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, mislim ukoliko sudsko-medicinski dokazi mogu da dokažu da su ti ljudi ubijeni iz blizine i ukoliko su prazne čaure pronađene oko jaruge i ukoliko nema nikakvih dokaza da je to isfabrikovano, onda bih ja verovatno promenio svoje mišljenje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidite, vi ste objavili materijale koji idu u prilog srpskoj strani i vi verujete gotovo sve što njima ide u prilog, a što ste čuli. Međutim, vi detaljno ne proučavate stvari i vi ne istražujete ništa?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ja ne objavljujem sve šta ide u prilog Srbima, međutim priznaću da je većina onoga šta sam napisao potaknuta mojim stavom da su Srbi kao narod demonizovani i da se tu radi o proglašavanju krivim na indirektan način i da je to imalo katastrofalan uticaj na narod Srbije i na njihov oporavak od rata. Ja ne želim da branim poteze NATO, niti želim da branim bilo koga drugog osim Srba, zato jer što smatram da oni sami nisu uspeali da se brane. Njih su i mediji tako grozno demonizovali.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, vi prihvatate da tokom te dve godine koje ste proveli u Beogradu i povremeno odlazili u Makedoniju i Albaniju, da ste tokom te dve godine razvili simpatije prema Srbima?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne. Nakon ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A pre toga?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, nije tačno. To je bilo nakon optužbi koje su izneli mediji i ostali da su Srbi odgovorni za raspad Jugoslavije i da su odgovorni za sve zločine koji su usledili nakon sukoba tamo. Tada sam počeo da osećam obavezu da ukažem na to da nisu Srbi i Srbija ti koji su razbili Jugoslaviju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je vaše mišljenje, ali vi shvatate ...

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Naravno da jeste ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da ima mnogih sa suprotnim mišljenjem. Na čemu je zasnovano vaše mišljenje? Na nekoliko sastanaka sa optuženim?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, ne na nekoliko sastanaka sa ovim optuženim, već na osnovu činjenica.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne. Pa, ja sam hteo to da navedem. Prvo ste imali nekoliko sastanaka sa ovim optuženim.

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, mislim da sam imao četiri ili pet sastanka sa predsednikom Miloševićem. Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Materijal iz javnih izvora ste dobijali u Beogradu?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da. Materijal iz javnih izvora.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kontakti sa vašim osobljem i njihovim nalazima?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I drugi razgovori koje ste vodili u Beogradu unutar diplomatske zajednice?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I takođe javni i objavljeni izvori?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da. I sav taj materijal nije bio javan.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Prihvatam da diplomete imaju pristup i drugim vrstama materijala. Ali čini se, a ispravite me ako grešim, da nikada niste bili na mestu navodnih krivičnih dela, je li tako?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, nisam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I nikada niste razgovarali, barem koliko ste do sada rekli, sa preživelim navodnih krivičnih dela?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, nisam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Rekli ste nam nekoliko stvari o 1991. godini. Pre nego što ste došli, 1989. godine, čuli smo od predsednika Kučana iz Slovenije da na sastanku Centralnog komiteta 30. januara 1989. godine, dao je iskaz u tom smislu, da je ovaj optuženi rekao da se stvari moraju da

promene, da se ne mogu promeniti institucionalnom, jer se ljudima to ne sviđa, predugo traje i da će se promeniti neinstitucionalno i time je na tom sastanku izrazio spremnost da upotrebi neinstitucionalne načine i sredstva da ostvari rezultate. Ja mislim da se to uklapa u vaše shvatanje tog čoveka, je li tako?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Izvinjavam se, ne mogu ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, molim vas preformulišite pitanje. Nije jasno pitanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je on po vašoj proceni bio spreman da deluje van zakona, van adekvatnih institucija, ako on proceni da je to neophodno?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Mislite na ...

SUDIJA ROBINSON: On misli na gospodina Miloševića.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, na gospodina Miloševića.

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ja ne mogu da odgovorim na to pitanje. Ja ne znam da li je on bio spreman da deluje na taj način.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako pogledamo dokazni predmet 447, tabulator 2 videćemo nešto više o tome. Pretresno veće može da se podseti, ako pogleda taj dokument. A vi svakako znate za ustavne promene iz 1989. godine u vezi sa Kosovom?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kakvu ulogu su promene imale u razvoju događaja, po vašem mišljenju?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, mislim da je to bila vrlo važna odluka. Mislim da posle Titove smrti i napetostima sa kojima se suočila federacija, Srbija se našla u nepovoljnom položaju u odnosu na dve pokrajine, Vojvodinu i Kosovo koje su imale pravo veta u odnosu na njene zakone i mislim da je odlučila da promeni tu situaciju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Stanite tu na trenutak. Ustav je delovao već nekoliko decenija, a zašto vi izražavate vaš odgovor u prilog srpskih interesa, a ne u odnosu na položak pokrajina Vojvodine i Kosova koji su dugo imali

svoja ustavna prava i koja su im sada uzeta? Zašto vi govorite u prilog Srba, a ne druge dve pokrajine?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Zato što sam ja tu kao svedok optuženog, a ne Tužilaštva i jasno je ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je vrlo interesantan odgovor, iako ja postavljam pitanje u ime Tužilaštva. Ja sam ovde da utvrdim istinu i moje pitanje za vas je zašto u odgovoru na pitanje vi izražavate nešto što je u prilog srpskim interesima, a ne u interesu Vojvodine i Kosova, a to nema veze sa interesom Tužilaštva?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, mislim zato što je postojala izvesna zabuna zašto su Vojvodini i Kosovu uzete autonomije. Uzete su da bi Srbija bila izjednačena i ravnopravna sa ostalim republikama. Mislim da je bilo jasno da je Tito stvorio autonomne pokrajine Kosovo i Vojvodinu kako bi osigurao da Srbija ne bude nadmoćna u odnosu na ostale republike kada je reč o ovlašćenjima i stanovništvu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa, šta ako je to uradio. Znači ono što je proisteklo davalo je zakonitu ustavnu poziciju građanima Kosova i Vojvodine koja je bila je skoro ravnopravna sa položajem ostalih građana u republici. Zašto su njima uzeta njihova prava? Zašto mislite da je to bilo opravdano šta je učinila Srbija?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ja nisam rekao da je to bilo opravdano. Ja sam samo hteo da objasnim da je njima uzeto pravo veta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Po vašem saznanju ...

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Mogu li to nešto opširnije da obrazložim? Mislim da dok je Tito bio živ i dok je njegova partija držala zemlju na okupu pitanje je da li je ona imala prava ili nije imala prava koja su bila takođe važna posle njegove smrti, da li će oni nastaviti da imaju ta prava i tim ustavnim promenama je njima samo uzeto samo pravo veta. Ja ne mislim da su građani Vojvodine i Kosova izgubili bilo kakva druga prava.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste svesni, izvinjavam se ...

SUDIJA BONONI: Samo trenutak, gospodine Naj. Gospodine Biset, da li ste u mogućnosti da identifikujete bilo koji konkretan zakon koji je Srbija želela da usvoji ili koji je htela da primeni, a koji je sprečen zbog prava veta?

Da li su se dešavale neke stvari koje bi ukazale da su oni koristili neodgovorno to pravo veta?

SVEDOK BISET: Pa, ne mogu to konkretno da kažem, ali mislim da je Srbija smatrala da Hrvatska i Slovenija i drugi, daju indikacije da žele da podele federaciju i da su smatrali da su oni u odnosu na njih nemoćni u federalnim institucijama zbog tog prava veta Vojvodine i specijalno Kosova, ali ...

SUDIJA BONOMI: Hvala.

SVEDOK BISET: Nemam konkretan primer.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste pratili iskaz i ispitivanje u vezi sa iskazom o tim temama na ovom Sudu koji sugeriše da su postojale grupe ljudi koji su odlazili i u Vojvodinu i na Kosovo i u Crnu Goru da sprovedu obaranje tadašnjeg lokalnog rukovodstva? Da li ste znali za taj deo istorije?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, nisam znao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Da li vam je poznato da kao rezultat ustavnog položaja Kosova, između ostalog, Kosovo je izgubilo svoj Ustavni sud i svoju Akademiju nauka? Da li vam je to poznato?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Nije mi poznato da su to izgubili.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jer naravno kada izgubite svoj sud, to je prilično veliki gubitak, je li tako?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, naravno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li vam je bilo poznato da je u to vreme rečeno da je promena u ustavnom položaju Kosova sprovedena prisilno i takođe nameštenim glasanjem?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Znam da su iznesene takve optužbe.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I to naravno nikada nije rešeno na Sudu kao što bi bilo rešeno nekom odlukom, sobzirom da je sam Sud bio raspušten. Da li vam je to bilo poznato?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, nije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jer u takvim slučajevima, gospodine Biset, da li ste imali mogućnost da saznate nešto o tome ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa gospodin Najs potpuno dezinformiše svedoka. Postavlja mu pitanja koja su potpuno netačna, u vezi sa ustavnim amandmanima, u vezi, kaže, sa nekim nasiljem. To je potpuna izmišljotina. Pa, vi ste ovde čuli svedočenja, a imate dokumente, čak i stenograme sa skupština gde se vidi da su skupštine Kosova i Vojvodine u institucionalnom ustavnom postupku donele te promene ustava. Kako može on ovde da postavlja ambasadoru koji je došao posle toga pitanja u kojima tvrdi ono što apsolutno nije istina i što je ovde potvrđeno da nije istina. A naravno da on to ne može znati ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, na čemu su bazirana vaša pitanja?

TUŽILAC NAJS: Pa, moja pitanja su zasnovana na dokumentima koja smo gledali i posledicama ustavnih promena koje se bave sa obe ove teme. One pokazuju da su ustavne promene dovele do toga, zaboravio sam tačan naslov te presude, ali uglavnom je reč o prisustvu tenkova oko zgrade Ustavnog suda za vreme glasanja. Taj iskaz je dao i Rugova (Ibrahim Rugova), takođe mislim da su i Bakali (Mahmut Bakalli) ili Merovci (Adnan Merovci) govorio o tome, nisam siguran, verovatno Merovci. Mogu da proverim. U svakom slučaju znamo da su takve glasine bile poznate ovom svedoku.

SUDIJA ROBINSON: Ne vidim ništa neprimerno u ovom pitanju i Pretresno veće će na kraju pogledati dokaze i doneti odluku u vezi sa tim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala, časni Sude. Idemo dalje. Vi ste došli krajem 1990. godine i naravno znali ste nešto o Ante Markoviću, premijeru, je li tako?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste imali susrete s anjima?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, nisam imao mnogo susreta sa njim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: On je bio potpuno zapadno orijentisan, moderan demokrata, je li tako?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: On je uspeo da smanji inflaciju. Ekonomske reforme koje je predlagao, da su bile sprovedene možda su mogle da izvedu bivšu Jugoslaviju iz krize. Da li to prihvatate?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, ima različitih gledišta. Mnogi su smatrali da su njegove ekonomske reforme pomogle nezadovoljstvu naroda u Jugoslaviji zbog inflacije i da su te mere bile previše oštre i da su previše brzo nametane u tom prelaznom periodu iz socijalističke ekonomije na preduzeća u privatnom vlasništvu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A, bilo je drugih koji su mislili drugačije, je li tako?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da. Tako je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mi smo ovde imali svedočenje gospodina Markovića i on je rekao, da mu je rečeno da je optuženi rekao, da mu ne treba dozvoliti da sprovede svoj program jer bi onda bilo teško njega ukloniti. Vi ste razgovarali sa ovim optuženim. Da li u tim razgovorima ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ima li ikakvog smisla ovo pitanje? Marković je rekao da mu je neko rekao da je optuženi rekao. Tetkine tetke, tetka. I sad postavlja ambasadoru Bisetu pitanje o tome šta je Marković rekao da mu je neko rekao da sam mu ja rekao. Pa, mislim ako ima nešto besmisleno, onda je to takvo pitanje.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, preformulišite pitanje da možemo da ga čujemo.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, ja ću rado preformulisati pitanje, ali ...

SUDIJA BONOMI: Nije ga kompletirao.

SUDIJA ROBINSON: Ne. Pitanje treba formulisati.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Biset, čuli smo od gospodina Markovića da je rečeno da optuženi nije želeo da se sprovedu njegove reforme, jer bi onda bilo teško ukloniti Markovića. Moje pitanje za vas je, da li je ovaj optuženi izrazio takvu vrstu neprijateljstva prema Markoviću pred vama i da li je želeo da Marković to ne uradi? Da li je naveo razloge?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne sećam se da je rekao da ne želi da Marković sprovede reforme. Sećam se da je izrazio neslaganje sa Markovićevim ekonomskim reformama.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jer u to vreme optuženi je, bez sumnje, bio staromodni komunist, je li tako? Da li je to bio vaš utisak?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, nisam siguran da li je bio staromodni komunist. Mislim da sam ja sam opisao njega i sve vođe u Jugoslaviji u to vreme kao, možda jesam rekao, kao staromodne komuniste. Nisam siguran, ali sam smatrao da su svi oni, ustvari, bivši komunisti i da nisu još navikli da gledaju svet na zapadni način. Ali to jeste bio deo problema u toj zemlji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali vi znate da je posle 14. kongresa Saveza komunista u januaru 1990. godine taj Savez komunista delovao sa suženim kvorumom. Da li vam je to poznato?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: O kom Savezu komunista govorite?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: O Komunističkoj partiji bivše Jugoslavije posle povlačenja Slovenije i Hrvatske iz njega.

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Mislim da je u to vreme Savez komunista prestao da deluje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A da li se sećate da je sa demokratizacijom različitih delova bivše Jugoslavije, pre svega, Slovenije i Hrvatske, tamo pokrenuti višepartijski izbori, a Srbija je bila poslednja u kojoj su održani višepartijski izbori?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Nisam upoznat sa tim. Ne mogu to da osporavam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li vam je poznato, jer to je bilo u vreme kada ste vi bili tamo, a mi smo to saznali iz svedočenja Ante Markovića, da je

izvršen upad u monetarni sistem i da je to učinila banka Srbije i novac je morao na kraju da bude vraćen. Da li ste bili svesni toga?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da. Sećam se toga.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kada sam pitao ranije da li je ovaj optuženi bio spreman da deluje na neinstitucionalan i neustavan način, ako misli da je to potrebno da bi ostvario neke svoje ciljeve. Da li je ovo jedan primer toga?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne znam u kakvim su okolnostima uzete te rezerve. Možda bi to gospodin Milošević mogao objasniti. Ja ne mogu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Takođe smo čuli od gospodina Markovića i želeo bih da čujem vaš komentar pre nego što krenemo dalje, da nakon krize na Kosovu 1989. godine i početkom 1990. godine kada je ovaj optuženi želeo da pošalje vojsku na Kosovo, a Slovenija je odbila da da svoj glas kojim bi se to omogućilo, da li je Slovenija zaustavila ovog optuženog da pošalje vojsku na Kosovo u svom interesu?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Nije mi to bilo poznato.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ubrzo ćemo pogledati ideju konfederalnih i federalnih modela, ali mislim da ste nam vi sugerisali, ispravite me ako grešim, da su savezne institucije bile oslabljene proglašenjem slovenačke i hrvatske nezavisnosti i njihovom kretanju ka nezavisnosti. Da li je to bio vaš iskaz?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, mislim da to nisam rekao tako ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodin Najs pita ambasadora Biseta da li mu je poznato da sam slao neku vojsku na Kosovo. Pošto meni zbog dodatnog ispitivanja to treba, neka bar meni kaže kakvu sam vojsku slao na Kosovo. Ambasador Biset ne zna, ali ne znam ni ja, pa bih voleo da mi da to na osnovu čega to njega pita. Kakvu sam ja to vojsku slao na Kosovo? I kakvu bih ja uopšte vojsku mogao da šaljem na Kosovo? To treba da bude negde u vreme Markovića, pretpostavljam.

SUDIJA ROBINSON: Ja neću tražiti od gospodina Najsa da to uradi, ali ako želi, on to može.

TUŽILAC NAJS: Vratiću se na to detaljno, ali bilo je sugerisano da se uvedu vanredne mere na Kosovu, ovaj optuženi je podržao takvu akciju, a to su odbili Hrvati i Slovenci. Kučan konkretno je to izneo u svom svedočenju.

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak, gospodine Najs.

(Pretrsko veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, vi treba da date referencu u transkriptu u vezi sa tim svedočenjem.

TUŽILAC NAJS: Pa, upravo to tražim. Imam drugu referencu, a za trenutak ću vam reći i ovu. Za minut ću vam to dati, tu stranu u transkriptu. Ali mislim da je to u transkriptu negde oko strane 30878. Da, da, ali pokušaću uskoro da budem precizniji.

SUDIJA ROBINSON: Da, jer to će pomoći i optuženom u njegovom dodatnom ispitivanju.

TUŽILAC NAJS: Daću vam i sledeću referencu čim dođem do toga.

ADVOKAT KEJ: Da li bismo mogli da dobijemo datum, jer bi onda bilo lakše pronaći?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Bojim se da ne mogu u ovom trenutku. Ne mogu to sada da izvučem i daću ovu drugu referencu. Kada je reč o otcepljenju, odnosno onemogućavanju funkcionisanja saveznih institucija u vašem svedočenju, Mesić nam je, između ostalog, rekao da je optuženi bio taj koji je stvorio uslove za dezintegraciju, jer je Mesiću onemogućen pristup njegovoj funkciji predsednika Predsedništva SFRJ. To se može naći u transkriptu na stranicama od 31307 do 31314. Vi ste bili tamo u to vreme. Najveći deo vremena koje ste proveli u Beogradu vi ste osluškivali šta se tamo dešava i to je tačno, zar ne? Vi ste u diplomatskim krugovima čuli da je Mesiću onemogućeno da obavlja svoju funkciju čak i nakon što je izabran.

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, mislim da su u Srbiji bili jako zabrinuti što će Mesić postati predsednik u to vreme kada njegova republika pokušava da se odvoji od federacije. To se činilo prilično ironičnim i mnogi ljudi su tada očekivali da vide šta će se desiti. Ali ustav je na taj način funkcionisao i znam da je bilo protivljenja tome da on preuzme svoje funkcije. Mislim da je bio vrlo oštećen njegov kredibilitet mogućeg predsednika. Nema sumnje u vezi sa tim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možda biste mogli da nam pomognete kod mog pitanja. Da li je to tačno da je ustvari procenjeno da bi bilo opasno da on prisustvuje tim sastancima kako bi mogao da obavlja svoje funkcije?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, ja ne mogu da kažem da sam znao bilo šta o tome da je on sprečavan da prisustvuje tim sastancima ili da je to bilo opasno za njega.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A sad ćemo da predemo na jednu konkretnu temu kojom ste se vi bavili u tabulatoru 1 dokaznog predmeta optuženog. To je vaša diplomatska depeša od septembra 1991. godine. Pre nego što je ponovo pogledamo, nema potrebe da govorimo o haškim predlozima, Karingtonovim predlozima i drugim predlozima o formiranju konfederalnog sistema?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Žao mi je, ne mogu tačno da se setim koji su to bili predlozi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa, da ne bismo uzalud trošili vaše i naše vreme, ne možete da se setite Karingtonovog (Peter Carrington) predloga, a možete li se setiti Vens-Ovenovog plana, Kutiljerovog plana?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, sećam se tih planova. Ali Karingtonov plan (Carrington Plan) je bio u stvari pokušaj da se postigne prekid vatre, da se zaustave borbe i da se dovedu strane za pregovarački sto kako bi se zaustavio sukob, ali se ne sećam tog federalnog ili konfederalnog predloga ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa ...

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Iskreno govoreći ja ne znam razliku, stvarno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi dolazite iz Kanade (Canada). Kako je napravljen vaš Ustav (Constitution of Canada)?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, mi mislimo da imamo konfederaciju, ali u stvari, delujemo kao federacija.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa, gospodine Biset, da li postoji ijedna zemlja kojoj bi mogli da se okrenemo da bismo shvatili razliku između konfederacije i federacije, a da to nije Kanada? I ja bih želeo da mi pomognete kod sledećeg. U periodu od 1991. godine do Haške konferencije da li je po vašem shvatanju odobravanje sistema konfederacije, što bi bio jedan labaviji savez od federacije, bio u stvari jedan način da se Jugoslavija održi zajedno?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa da. Mislim da je to tačno i ja mislim da je taj koncept labavijeg federalnog sistema nešto što je pokrenuto više puta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je po vašem shvatanju optuženi sve vreme bio za takvu opciju?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne mislim da je bio, ali možda grešim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li vi smatrate da je on sve vreme bio protiv odlaska Slovenije i Hrvatske?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Morao bih tu da budem precizniji. On je tu svakako pokušavao da održi Jugoslaviju na okupu. Nije bio nesrećan zbog odlaska Slovenije. Mislim da je to smatrao svršenim činom. Ali mislim da se kao što sam već ranije rekao, jako brinuo, kao što bi to uradio bilo koji drugi predsednik Srbije, za položaj srpske manjine u Hrvatskoj i smatrao je da je njima potrebna zaštita.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kada vam je on prvi put jasno rekao da mu je drago da Slovenija ode?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: On to nikada nije rekao, ali ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa, kako ste to zaključili?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, zaključio sam na osnovu činjenice da uglavnom nakon toga što je Slovenija otišla, vojska je povučena. I to je dosta dobro prihvaćeno da će Slovenija nastaviti svojim putem. Pošto tamo nije postojao nikakav problem manjine, nije postojao ni problem da bi to moglo da dovede do izbijanja nasilja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali vrlo često funkcionalno je da nekada političke vođe nešto kažu u javnosti, a misle nešto sasvim drugo, je li tako?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kada je reč o diplomatama, kada političari razgovaraju sa diplomatama, gotovo se isto ponašaju kao kada govore u javnosti, tako da diplomata ne može da zna šta političar zaista misli.

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pretpostavljam da je to tako.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pogledajmo sada jedan paragraf iz tabulatora 1, koji nam, ako se ne varam, optuženi nije pokazao. Na strani 8, paragraf 17. Dakle, toga dana u septembru vama koji predstavljate ipak neku vrstu javnosti iz razloga koje sam naveo, molim sudskog poslužitelja da to stavi na grafoskop, to je tabulator 1, paragraf 17, evo ovde piše: "On je izneo svoju ličnu viziju o tome kako bi trebalo da izgleda buduće rešenje, federalna unija Srbije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Makedonije sa nekom vrstom asocijacije sa autonomnim srpskim regionima u Hrvatskoj, povezano na labavi način sa suverenim državama Hrvatskom i Slovenijom za privredu i trgovinu". Da li to vama pomalo liči na konfederalni plan?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači ako sam u pravu, a znam da vi to ne znate, a i same će sudije o tome morati da donesu odluku, ako sam dakle u pravu i ako je predlog sa Haške konferencije koji je odbijen, bio konfederalni plan, onda imamo sledeću situaciju. U septembru optuženi kaže da on preferira konfederalni plan, a u oktobru takav sistem odbacuje. U vezi sa tim moje prvo pitanje, da li vam je on ikada objasnio zašto je to odbacio?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Nije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je ikada u javnosti objavljeno zašto je on to odbacio?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ja ne znam za tako nešto.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li pratili dokaze u ovom Sudu zašto je to on odbacio?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Nisam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa, da se onda vratimo u jedan raniji period 1991. godine. U ovom trenutku na ekranu vidimo transkript video snimka, dokazni predmet 447, tabulator 6, to je govor u skupštini ovog optuženog 25. juna 1999. godine koji je ovamo doneo predsednik Kučan. U transkriptu je to 20883. Molim da se poveća. Evo, pogledajte sada ovaj pasus ovde gde govori optuženi, osam redova odozdo: "Ukoliko se promeni državni sistem Jugoslavije, drugim rečima, ukoliko Jugoslavija postane konfederacija, biće otvorena sva ustavna pitanja. Konfederacija nije država nego unija nezavisnih država. Prema tome, konfederacija ne bi bila stvarnost čak ni u onom slučaju da je prihvate svi politički subjekti u Jugoslaviji u postojećim administrativno utvrđenim granicama između republika. U tom slučaju, to jest u slučaju da se odbaci federativna Jugoslavija, pitanje granica Srbije postaje otvoreno političko pitanje". Ja vam sugerisem da je jasno šta se iz ovoga može iščitati. Optuženi u to vreme pravi razliku između federalnog i konfederalnog tako što kaže: "Ako je konfederacija, onda su granice Srbije otvoreno pitanje". Da li je on to vama jasno dao do znanja?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Nije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I vi, naravno, nikada niste uzeli u obzir nešto poput ovoga što sam vam sad pokazao?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ja to ranije nisam video.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, znam da niste. To samo konstatujem. Čuli smo od Milana Kučana, takođe referenca je 20890, 20891 i 20893, da je na sastanku Predsedništva u januaru 1991. godine kojem su prisustvovali i republički organi vlasti, da su Slovenija i Hrvatska tamo objasnile da se zalažu za konfederaciju država. Šta više, čak su pripremile i koncept konfederacije, ali se tada optuženi izjasnio protiv toga. Da li vam je poznat istorijat zalaganja Hrvatske i Slovenije za konfederaciju i protivljenje ovog optuženog tom konceptu?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, nije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Šta više, čuli smo da je optuženi tvrdio da se nijedan plan kojim bi Srbi bili podeljeni u posebne države neće prihvatiti. Da li vam je i taj svoj stav izneo?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne direktno, ali njegov stav je uvek bio jasan. On je smatrao da Srbi u Bosni i Srbi u Hrvatskoj moraju da imaju zaštitu, ali ne u ovom kontekstu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U ovoj sudnici čuli smo još neke dokaze. Želeo bih da ih vi razmotrite jer sam ja čuo mišljenje koje ste vi ranije izrazili. Milan Babić na 13011, 13012, 13019 i zatim 13802 do 13805 objašnjava da je ovaj optuženi rekao da svi Srbi imaju pravo da ostanu u jednoj državi i da je negde u aprilu ili maju kada je razgovarao o slovenačko-hrvatskom predlogu konfederacije rekao da on nema ništa protiv toga da da oni odu iz Jugoslavije, ako Srbi mogu da ostanu u jednoj državi. Da li je on ikada vama tokom nekog od vaših pet sastanaka rekao da je njegov stvarni stav da njega nije briga za to što će Slovenija i Hrvatska napustiti bivšu Jugoslaviju?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A sada dokazni predmet 613. Mislio sam da kažem tabulator 34, ali samo trenutak molim. Izvinjavam se zbog ovih mojih administrativnih grešaka, dokazni predmet 613, tabulator 9. Vi naravno nikada niste imali pristupa presretnutim telefonskim razgovorima. Ne očekujem, naravno, da ste to imali, prema tome ovo niste mogli da istražite, osim ukoliko to niste čuli tokom ovih suđenja. Ovo je presretnuti telefonski razgovor od 17. juna 1991. godine. Molim vas lepo da pogledate drugu stranu, a molim da se rezervna kopija stavi na grafoskop. Ako je nema, nije važno. Ovo je razgovor između optuženog i Karadžića. Relevantan kratki pasus kaže sledeće. "Milošević: Kako je Koljević? Karadžić: Drago mu je da idem u Banja Luku ... Milošević: Ne ništa. Čekam šta će mi sada reći ... " Zatim, Karadžić kaže: "Pretpostavljam da imamo neke informacija od načelnika Generalštaba da on neće dozvoliti Hrvatskoj i Sloveniji da to urade. Milošević: Pa, zato pripremam onaj amandman da im omogućim da to urade. Karadžić: To će biti prezentovano na sednici skupštine, zar ne?" I zatim on kaže: "Ovaj moj čovek kasni, ali ono što je najvažnije, sledeći ovaj tvoj ne može pobeći. I ako on ne pobegne oni će ipak izaći. A ako se neće držati svoje izjave, onda neće imati svoju državu." Dakle ako pogledamo ovaj pasus i sledeći ... Molim da ta dva gledate zajedno, to je dokazni predmet 613, tabulator 15, naravno, na kraju će sudije morati da odluče šta tačno, znače ovi presretnuti razgovori. Ovo je sad razgovor nešto kasnije, 1. jul 1991. godine, pri dnu prve stranice. Tu stoji sledeće, Milošević kaže: "Ne, sada oni ništa ne moraju da rade, sada smo mi na potezu. Sada je vreme za naš potez. Gligorov i on mogu da rade šta hoće, ali sada je jedna stvar jasna. Nećemo je sad detaljno razmatrati. Oni hoće da se otcepe. Karadžić: To je jasno. Milošević: To je jasno i treba im dozvoliti da se otcepe. Karadžić: Da. Milošević: Ostalo je samo jedno pitanje. Da se to otcepljenje izvrši u skladu

sa našim inklinacijama. Karadžić: Da. Milošević: Ništa više. Karadžić: Ok. Ne mogu više tog čoveka da čekam zato što im se žuri, zar ne? Milošević: Koga očekuju? Karadžić: Prvi koga očekuju je taj naš čovek, Bosna. Milošević: Pa, ne smeju da ga čekaju. Kada je reč o Sloveniji, ja bih ih odmah pustio da idu. Karadžić: Da. Milošević: Neka odmah idu, a ostali će takođe otići posle njih nakon što sa nama reše pitanje granica, a tvoga ne mogu da pustim, jer tvoj čovek ne može ti to čak ni da donese". U svim vašim kontaktima sa optuženim sredinom 1991. godine, da li je on ikada vama otkrio da u stvari nema ništa protiv toga da dođe do raspada Jugoslavije, ali pod uslovom da to bude u skladu sa njegovim željama?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Naravno, sve je ovo otvoreno za interpretaciju i Sud će o tome da donese odluku kada za to dođe vreme. Ali ako pogledamo ove dokumente, to su dokumenti koji sigurno moraju da promene vaš stav o čoveku sa kojim ste se vi sastali u septembru i koji je vama rekao da on želi da Jugoslavija ostane na okupu? Ili to ne menja vaše mišljenje?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne neophodno. Mislim da to zavisi od toga šta je on u tom trenutku mislio pod izrazom "Jugoslavija". U vreme kada je on razgovarao sa mnom, on je već prihvatio odvajanje Slovenije i Hrvatske. Nije se protivio ni odvajanju Makedonije. Mislim da je njegova glavna zabrinutost bila to da na okupu održi Crnu Goru, Srbiju i Bosnu i Hercegovinu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Izvinjavam se, gospodine Biset, morate ponovo da pogledate tabulator 1. i onaj paragraf koji vam optuženi nije pokazao. Vi ste se samnom složili da ste vi ovde zapisali da je vama optuženi rekao da se on zalaže za jedan labavi konfederativni sistem. Ništa tu ne piše o tome da on nema ništa protiv toga da se oni otepe. On govori samo o konfederativnom sistemu. Vidite, tvrdnja koju ja želim da vam iznesem, gospodine Biset, je to da vas je možda zaveo na pogrešni put jedan političar koji skriva svoje prave namere kao što se to dešava sa diplomatima. To je moguće, zar ne?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Moguće je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Idemo sada malo brže ...

SUDIJA BONOMI: Gospodine Najs, možete li mi samo objasniti šta mislite u čemu je razlika između onoga o čemu se govorilo u presretnutim razgovorima i paragrafa 17?

TUŽILAC NAJS: U razgovorima, a čuli ste i druge dokaze o tome, jasno se daje do znanja da je optuženi spreman da dozvoli Hrvatskoj i Sloveniji da se otcepe pod njegovim uslovima.

SUDIJA BONOMI: Ali zar to ne stoji i u paragrafu 17?

TUŽILAC NAJS: Ne. U paragrafu 17 se kaže da se on zalaže za konfederalni sistem.

SUDIJA BONOMI: Ja sam mislio da je to paragraf 17, 13?

TUŽILAC NAJS: Da, paragraf 17 na stranici 8. Tu piše: "On je izneo svoju viziju o tome kako bi buduće rešenje moglo da izgleda, federalna unija Srbije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Makedonije sa nekom vrstom asocijacije autonomnih srpskih regiona u Hrvatskoj, povezanih na labav način sa suverenim državama Slovenijom i Hrvatskom za svrhe poslova privrede i trgovine".

SUDIJA BONOMI: Ali ovde se govori o Hrvatskoj i Sloveniji kao nezavisnim državama. Dakle, to bi bila neka vrsta Evropske unije (European Union) za trgovačke poslove. Meni se ne čini da se to protivi onome što stoji u razgovorima, ali dobro.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako idemo sada kroz haški proces i Karingtonov plan, ne, moram da vas prvo zamolim da pogledate jedan drugi dokument. Mislim da se to sada hronološki uklapa...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, sada idemo na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Najs.

prevodioci: Tužilaštvo nije uključilo mikrofon.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li se sećate čoveka po imenu Bob Đurđević? To je, čini mi se, bio jedan poslovan čovek, Srbin. Bio je verovatno čak i dosta bogat koji je mogao da razgovara sa raznim ljudima, među njima i sa vama i vi ste mu govorili o stvarima koje su se tada dešavale. Gospođa Tromp (Tromp) mi kaže da bez obzira šta piše na ovom dokumentu, da je možda njegovo prezime i Đuretić, iako ovde piše Đurđević. Ovo je negde verovatno 21. ili 22. ili 23. septembar i njegove beleške o njegovom razgovoru sa vama. Vidite to. To je dnevnik koji ima, čini mi se, nekih 800 stranica. Da li se sećate da ste se sreli sa tim čovekom?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, bledo se sećam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Ne želim da se time predugo bavimo, ali dakle tu nešto govori prvo o vašoj ličnosti. Zatim sadašnja situacija i cenzuri u medijima. Vi ste rekli da je sloboda štampe daleko lošija u Hrvatskoj. I zatim je ovde zabeleženo da ste vi rekli sledeće, "on je rekao", to ste vi "da ste tog vikenda bili u Budimpešti (Budapešt) i da ste videli iste slike kao i na beogradskoj televiziji. Ali u Budimpešti ste videli i leševe. Nešto što je beogradska televizije pažljivo izrezala". Da li se sećate da ste nešto tako rekli?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, ne mogu da kažem da se toga zaista sećam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Budući da nemamo puno vremena, okrenite stranicu. Vidimo tu piše "Tuđman i manjine" i kažete da je Tuđman trebao da prizna da je došlo do genocida i posle toga da da uverenja Srbima, međutim on to nije napravio i nije ni čudo da je Krajina eksplodirala. Međutim, zanima me sledeći paragraf, jer ovde piše da ste rekli da se najviše bojite toga da bi se nasilje moglo preneti u Bosnu i da kad ste sa Miloševićem razgovarali o situaciji u Hrvatskoj, Milošević vam je rekao da se on neophodno ne zalaže za pripajanje srpskih krajeva u Hrvatskoj. Citat: "Možda deo Slavonije, a Krajina da dobije autonomni status". Prema tome, ako je ova beleška onoga što ste vi rekli tačna, a time ćemo se još baviti, dakle onda ovde piše da vam je Milošević rekao da ne ohrabruje borbe za otcepljivanje od Hrvatske. Ali ako je, dakle, ovo tačno, onda izgleda da je on vama nešto rekao i o tome da se neće pripajati delovi Hrvatske, nego samo deo Slavonije. Prvo, da li se sećate da je Milošević vama tako nešto i rekao?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne. Nikada on nešto tako nije rekao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Reći nešto tako vama značilo bi napraviti razliku između njegovih tadašnjih planova za Hrvatsku. Ako pogledate i ostalo, izgleda da su ostale stvari tačne?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, ne neophodno. Ne mogu to sada da vam potvrdim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Ukoliko ne možete da potvrdite tačnost toga, onda se na tome više nećemo zadržavati.

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Dozvolite mi samo da kažem da i taj čovek ima internet stranicu takođe ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zaista?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: I ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu ...

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da mnoge stvari koje on kaže na toj internet stranici nisu veoma verodostojne.

SUDIJA BONOMI: Čini mi se da svedok sada potvrđuje da su navodi sadržani u dokumentu netačni, a ne da on ne može ništa da kaže o tačnosti tih navoda.

TUŽILAC NAJS: Kako vi kažete, časni Sude. U redu. Ja sam samo želeo da on ima priliku da nešto kaže o tome.

SVEDOK BISET: Ja bih pred ovim časnim Sudom jasno želeo da kažem da nikada nisam imao razgovor sa predsednikom Miloševićem u kom je on nešto tako rekao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dolazimo sada do kraja 1991. godine i haškog procesa. Vi ste objasnili da se ne sećate prirode tog sporazuma, pa više na tome neću da insistiram. Pretpostavljam da niste imali prilike da pročitate Bulatovićevu knjigu?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, nisam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mi ćemo njega ovde da vidimo, a on je u svojoj knjizi napisao da su se svi haški predlozi trebali da prihvate i onda je tokom pauze dobio poruku da mu optuženi kaže da ne sme da prihvati predloge.

Ali Bulatović u to nije uspeo da ubedi svoju vlastitu skupštinu i na kraju je glasao za Karingtonove predloge protiv volje ovog optuženog. Recite nam da li ste vi od optuženog ili od nekog drugog u bivšoj Jugoslaviji u to vreme čuli da je time što je pristao na haški sporazum, Bulatović radio protiv volje ovog optuženog?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, to mi nije bilo poznato.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: On zatim kaže na strani od 85 do 86 da je vojska odbacila plan zato jer bi se konfederalnim predlogom ukinula SFRJ, a JNA je u bivšoj SFRJ zapravo bila smatrana nekom vrstom sedme republike, zar ne?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Nije imala politička prava, pravo glasa, međutim imala je ogroman interes. I Bulatović ovde objašnjava da je vojska jasno dala do znanja da će ukoliko bude bilo potrebno ustati protiv civilnog rukovodstva, čime bi prekršila ustavne odredbe. Drugim rečima, vojska je najavila državni udar i to je prisililo ovog optuženog da glasa protiv haških predloga. Dakle, vi ste bili tamo na licu mesta, recite nam da li vam je bilo poznato da je vojska zapretila državnim udarom ukoliko se prihvate haški predlozi?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, to mi nije bilo poznato. Naravno, moram da kažem da je uvek bilo glasina da bi vojska mogla izvesti državni udar, zato jer je to bila jedna od najvećih institucija jugoslovenske federacije koja bi mnogo toga izgubila da se Jugoslavija raspala. Prema tome, uvek je bilo mnogo glasina o tome da će danas ili sutra JNA izvesti državni udar ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa ...

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ali nisam bio konkretno svestan toga.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. U redu. Onda ne možemo dalje ništa o tome posebno da kažemo. Ako sada napustimo ovu temu i vratimo se na mart 1991. godine o čemu ste i vi ponešto govorili u vezi sa povlačenjem Jovića iz Predsedništva i izjavom optuženog na televiziji, recite nam jeste li videli Jovićevu knjigu. On je ovde svedočio i potvrdio mnogo onoga što piše u njegovoj knjizi. Jeste li videli njegovu knjigu?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jeste li gledali njegovu svedočenje ovde?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas da nam onda u svetlu vašeg poslednjeg odgovora komentarišete sledeće. On objašnjava da su početkom marta održane demonstracije. Vi ste spomenuli te demonstracije?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To su bile demonstracije koje su počele na miran način, a u kojima su učestvovali ljudi koje je brino nedostatak slobode štampe?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, to je bio jedan ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Od razloga.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To su bile mirne demonstracije koje ne bi mogle da opravdaju vanredno stanje i korišćenje tenkova?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Sa time ne mogu da se složim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To su postale nasilne demonstracije, zar ne?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, veoma nasilne demonstracije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A ...

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Sam sam to video.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A kako je došlo do preokreta od mirnih u nasilne demonstracije ili je to nešto u čemu nam vi ne možete da pomognete?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne. Sve što mogu da vam kažem, je to da je rulja bila veoma nasilna.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Postala nasilna?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Kad sam ih ja video, bili su nasilni.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da ...

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Bili su naoružani velikim batinama i nije bilo nikakve sumnje da su želeli da prouzrokuju probleme.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali čini mi se da ste vi potvrdili da su na početku to bile mirne demonstracije?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, koliko ja znam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Stvarno?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A onda su vlasti izvele tenkove i u sledećem pasusu koji je povezan sa povlačenjem Jovića sa svog položaja, on objašnjava da je postojao plan prema kome će se izvesti državni udar ukoliko se on povuče sa položaja predsednika Predsedništva i armija bi onda preuzela vlast. Međutim, na kraju, vojska nije imala dovoljno hrabrosti da to učini, ili iz ovog ili onog razloga to nisu učinili, nije izvela državni udar i zato se on onda vratio na svoj položaj. Da li se sećate toga iz tog vremena?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali u svetlu onoga što ste vi rekli o interesima vojske i mogućnosti državnog udara, to nije nešto nerealno?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, nije nerealno, ali to mi nije bilo poznato.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: O tome se govori u dokaznom predmetu 596, tabulator 2, tabulator 1, a o tome je dat iskaz u svedočenju. Sada moramo vrlo brzo zbog ograničenog vremena na 1992. godinu. Dva plana na koje je ovaj optuženi prstao, prema vašim rečima, Vensov plan (Vance Plan) i Kutiljerov plan (Cutileiro Plan). Ako se sećate detalja, oba su predviđala razdvajanje po nacionalnostima?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, mislim da Kutiljerov plan nije predviđao razdvajanje po nacionalnostima. Tražilo se da postoje tri geografske jedinice u Bosni, ali bi tamo stanovništvo bilo mešano.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Međutim, te bi jedinice bile utvrđene prema većinskom stanovništvu, zar ne?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Prema tome, Vensov plan, zajedno sa UNPA (United Nations Protected Areas) zonama bi na neki način u Hrvatskoj

identifikovao područja sa većinskim srpskim stanovništvom koje bi se onda mogle konsolidovati sa drugim područjima gde su Srbi u većini, zar ne?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne znam, to je hipoteza. Može da se to tako tumačiti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim da ste vi ranije objasnili Sudu da su svi sporazumi predviđali da bi moglo da dođe do povećanja srpskih teritorija. Da li bi do tog povećanja srpskih teritorija moglo da dođe tako da se sve te jedinice na kraju spoje?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Mislim da nisam rekao da bi došlo do povećanja srpskih teritorija. Mislim da sam rekao da su svi planovi predviđali zaštitu većinskog srpskog stanovništva u Hrvatskoj.

SUDIJA BONOMI: Mislim da ste rekli da su svi ti planovi omogućili da dođe do promene granica Srbije, što neophodno ne znači povećanje teritorije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Možemo ...

SVEDOK BISET: Ja se ne sećam da sam to rekao, jer tu se nije govorilo o delu Srbije, govorilo se o delu Hrvatske. A ta područja o kojima se govorilo, na njima je živelo većinsko srpsko stanovništvo već stotinama godina, ali ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kutiljerov plan je predviđao tri zasebne jedinice sa većinskim stanovništvom. Vens-Ovenov plan bio je manje privlačan, jer iako je teritorija bila razdeljena po većinskom principu, nije postojao nikakav spoj ni između srpskih ni između hrvatskih teritorija?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Kutiljerov plan je govorio o Bosni. Vens-Ovenov plan je imao za cilj da zaustavi borbe i da se srpskom stanovništvu u srpskim većinskim područjima daju garancije da će biti zaštićeni. Koliko se ja sećam čak je bilo predviđeno da bi tamo važio jugoslovenski savezni zakon, a ne hrvatski zakon.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Čini mi se da mešate Vensov i Vens-Ovenov plan.

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, možda je to tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro, budući da nemate konkretna saznanja o tim planovima, neću dalje na tom da insistiram. Samo nekoliko drugih tema

i to vrlo brzo. Ja nisam ... Samo još jedna stvar. Vi ste izrazili neka gledišta i to veoma jaka gledišta o prirodi sporazuma iz Rambujea (Rambouillet) i Pariza (Paris). Kao što verovatno znate, mi koji radimo ovde u ovom Sudu ne bavimo se tim generalnim političkim odlukama. Jednostavno želimo da se ovi sudski procesi privedu kraju. Ali budući da ste govorili o procesu koji je doveo do toga, molim vas da pogledate ovaj dokument. Časni Sude, ovo su dva pisma. Nisam siguran da ste ih videli ranije. Objavljena su u novinama. Imamo tu i novine, imamo engleski prevod oba pisma u celini. Ovo je prevod pisma, gospodine Biset, koje su poslali ministri inostranih poslova Kuk (Robin Cook) i Vedrin (Hubert Vedrine) iz Francuske (France) i tu piše sledeće. "Mi smo danas završili razgovore o Kosovu u Parizu. Dostavljamo kopiju saopštenja kopredsedavajućih, objašnjavajući razloge za ovu odluku." Izvinjavam se ako još niste pronašli. Ovako izgleda. "Kosovska delegacija je potpisala sporazum iz Rambujea u celini. Nije suviše kasno da ih i vi prihvatite. Posrednici su spremni da odgovore na bilo kakvu indicaciju sa vaše strane da ste vi na to spremni. Sporazum ostaje na stolu. Urgiramo da prigrabite mogućnost koja je ponuđena sporazumom u Rambujeu za postizanje mira na Kosovu, radi otvaranja puta novom poglavlju u odnosima između Savezne Republike Jugoslavije i međunarodne zajednice. Takođe ćete primetiti ozbiljno upozorenje u saopštenju protiv bilo kakve vojne ofanzive na Kosovu. Veliki pokreti vaših snaga bezbednosti su veoma zabrinjavajući. Podsećamo vas na obaveze koje ste dali međunarodnoj zajednici." Dakle, ovo je ponuda data u poslednjem trenutku od strane ove dvojice ministara spoljnjih poslova. Da li se sećate da je data takva ponuda?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, ne sećam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jer ja vam moram reći da bez obzira na to šta je bilo pravo, a šta pogrešno u tim pregovorima, to nije nešto čime se mi ovde bavimo. Ipak izgleda da je optuženi u poslednjem trenutku dobio iskrenu ponudu i vi ne sumnjate da su ti ministri spoljnjih poslova bili iskreni kad su to dali?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ali ponuda je bila da on pošalje sporazum.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da.

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ali on je taj sporazum već odbacio zbog "Aneksa B".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pogledajte sada, molim vas, odgovor. Imam to ovde na engleskom, a mislim da imate i članak. Pogledajte prvo englesku verziju. Molim da se to stavi na grafoskop: "Razgovori u Parizu za koje kažete da ste ih završili, nisu ni održani". Ja bih želeo da ti razni detalji uđu, međutim nemamo dovoljno vremena. Sledeću stranu molim, pre toga oni koji čitaju na engleskom, mogu to da potraže na engleskom, a prevodiocce molim da nam pomognu iz novinskog članka kako bismo bili sigurni da nema problema sa prevodom. Molim da se novinski članak stavi na grafoskop. Sledeću stranu molim, pri dnu. Još malo niže, još malo niže. Da, evo. Da li prevodioci vide pasus? Treba nam kraj paragrafa, evo ovo je poslednji paragraf. Zamoliću da prate moj engleski prevod tog pasusa. Na engleskom piše sledeće: "Što se vaših pretnji vojnom intervencijom NATO-a tiče, vaši narodi bi trebali da ih se stide jer se spremate da primenite silu nad malim evropskim narodom zato što štiti svoju teritoriju od separatizma, svoje građane od terorizma i svoje istorijsko dostojanstvo od hulja koji ne znaju šta je istorija". Nadam se da je ova reč "*rats*" dobro prevedena. Na engleskom to znači "pacovi".

prevodioci: Ovde piše "hulja".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Prihvatate li da bi on odbio taj predlog na ovaj način?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, ja jasno shvatam zašto bi on to odbio, jer kao što sam rekao, ne postoje izgledi da bi on ili bilo koji drugi predsednik Srbije prihvatio ovaj "Aneks B" kojim se dozvoljava da snage NATO uđu u jednu suverenu državu, jer Srbija je prihvatila sve ostale uslove u okviru saradnje sa Evropom iz sporazuma za Kosovo. Došli su posmatrači i ako se dobro sećam, Srbija je prihvatila svih 10 uslova sporazuma iz Rambujea, a samo taj "Aneks B" koji je ubačen u sporazum u poslednjem trenutku i što ona nije mogla da prihvati. I to je prisililo rusku delegaciju da izađe, jer je to bilo iznenađenje i za njih. I to je bio okidač ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Bila je bila prilika ...

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Koji je garantovao odbijanje ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Do poslednjeg trenutka da se spasi ovaj sporazum?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možemo sada da se vratimo na kraj ove objavljene izjave. Zaboravio sam da kažem da to ostane pred vama tokom pauze. Imao sam samo još par pitanja na one dve različite teme i onda smo završili. Molim vas da sada pogledate stranu 4. To je treća tačka koja se navodi ponovo na vašoj veb strani: "Čini se da NATO vođe ne pokazuju nikakvu brigu zbog toga što podržavaju albanske ekstremiste i albanski rasizam koji će uzeti maha na Balkanu". Mislim da ovde ne pominjete Srbe u vezi sa rasizmom, nisam siguran da li spominjete hrvatski rasizam, ali zar nije to malo nezgodno takva upotreba reči za čoveka na vašem položaju?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, moguće je. Ali to su reči koje sam ja upotrebio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dajte da sada pogledamo dve strane unapred, odnosno stranu 6. Prva stavka je četiri reda niže, ne, dva reda niže, vi kažete sledeće u vezi sa borbama na Kosovu: "Tačno je da su jugoslovenske snage bezbednosti koristile bezobzirne metode kako bi ugušile oružanu pobunu". Šta ste vi znali o tim bezobzirnim metodama?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, mislim da je opštepoznato i mediji su izveštavali o selima za koja se znalo da kriju teroriste OVK-a, da su ta sela granatirana i da su ih okupirale srpske snage. I tu je došlo do preseljavanja stanovništva. Prema podacima Ujedinjenih nacija, tu je oko 200.000 ljudi bilo preseljeno zbog borbi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I vi prihvatate da su ta sela bila granatirana?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa da, naravno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I to ne samo 1999. godine, već i 1998. godine, ranije?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, ne znam za 1998. godine, ali znam kad su borbe počele 1998. godine. Glavne borbe su se vodile 1999. godine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pri dnu strane u pretposlednjoj stavki, dalje kažete: "Može se tvrditi da je u prilog Jugoslavije da nije ta sela savnila bombama koja je mogla baciti sa visine od 15.000 metara." Da li je to bio zaista vaš stav da bi to bio primere način da se bavite teroristima?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, ja sam samo bio sarkastičan.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zaista?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, to je ono šta je urađeno u Iraku (Iraq), a to je ono šta nije urađeno u Jugoslaviji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I vi dalje kažete: "Milošević nije imao razloga da gleda u prilog intervencije NATO-a, jer je pre Kosova u Hrvatskoj došlo do najveće akcije etničkog čišćenja. Stotine hiljada Srba koji su tamo živeli hiljadama godina etnički su očišćeni uz pomoć intervencije NATO-a iz vazduha." Možete li to da objasnite? Ja imam utisak da je bilo vazdušne intervencije NATO u vreme "Oluje" ili u vreme "Bljeska"?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: U "Oluji" mislim definitivno da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Prihvatate li da je to netačno?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, ako mi pokažete da je to netačno ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu ...

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Bilo je mnogo izveštaja da su presečene komunikacije Srba i da je došlo do velikog etničkog čišćenja. Ja nalazim da je malo ironično da su Srbi optuženi za veliko etničko čišćenje, jer ako pogledamo činjenice, ima vrlo malo Srba koji su ostali u Sarajevu, vrlo malo Srba je ostalo u Hrvatskoj i gotovo nijedan na Kosovu. Svi su oni izbeglice u Srbiji i ima ih oko 300.000 i velika je verovatnoća da se neće vratiti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A posledice tih ratova su bile krivična dela koja su počinjena u to vreme. Ali dajte da sada pogledamo stranu 9. Na dnu strane, poslednjih nekoliko tačaka, neću se baviti vašim komentarima pred Pretresnim većem, jer vi ste to već rekli, ovde kažete: "Milošević je bio proizvod elite, stare elite komunističke ere koju je isključivo vodila moć i privilegija, a ne interes za svoj narod". Da li ostajete pri tome?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, ja sam okarakterisao sve vođe na Balkanu kao stare komunističke vođe, osim Izetbegovića koji nikada nije bio član komunističke partije, koliko je meni poznato. I da padom komunističke ideologije, ti lideri, uključujući i gospodina Miloševića su imali tendenciju da koriste etničke i religiozne razlike da bi ostali na vlasti. I ustanovio sam da mnogi od njih nisu bili zainteresovani ni za šta drugo osim da ostanu na vlasti i da sačuvaju svoj prestiž i privilegije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Biset, vaše zapažanje ovde ne može biti jasnije. Možda ste vi rekli slične stvari i o drugima, ali vaša procena

Miloševića ovde je da je on bio isključivo rukovođen pitanjem moći i privilegija, a ne interesima svog naroda. Da li je to vaš stav? Vi ste to objavili.

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Možete li da mi pokažete gde se to nalazi u ovom dokumentu?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Drugi stav od dna strane.

SVEDOK BISET – ODGOVOR: A od dna.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Nakon zapažanja da on treba da izađe na suđenje, ali to je verovatno neko pravno pitanje ...

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, verovatno sam previše oštro to rekao kada sam rekao "isključivo".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da pogledamo sledeću stranu, poslednji pasus gde vi navodite određene stvari i kažete: "U zimu tokom demonstracija od 1996. godine do 1997. godine protiv Miloševića u Beogradu", to su bile demonstracije u vezi sa izborima, je li tako, gospodine Biset?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, to su demonstracije od 1996. godine do 1997. godine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To su dakle bili izbori kada je morao eventualno da preda vlast?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, mislim da ste u pravu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I izneti su dokazi da su to bili namešteni izbori i da je on dugo vremena uz podršku svoje supruge uspevao da ne prizna rezultate izbora, ali je na kraju morao da odustane, da preda vlast. I vi kažete ovde: "Narod je shvatio da on ustvari nije bio zainteresovan za Veliku Srbiju nego za očuvanje i proširenje svoje lične vlasti i prestiža i da bi ih on prodao u svakom trenutku u vezi sa bilo kojim pitanjem kako bi ostao na vlasti i kako bi zadržao te privilegije". To je bilo vaše mišljenje.

SUDIJA ROBINSON: Koje godine je to bilo?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To bi zaista moglo da bude interesantno za vas, časni Sude, jer je ovo objavio ovaj svedok, vi ste to objavili pre kosovske krize 1997. godine u "Hamilton spektakoru" (Hamilton Spectator).

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ja mislim da to nisam objavio. Mislim da je to bio intervju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sasvim ste u pravu. To jeste bio intervju i ja se izvinjavam ali to je vrlo jasno izražen stav i ako tako mogu da kažem, ne može, naravno, biti izazvan vašom reakcijom na NATO bombardovanje od 1999. godine?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, nema ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Naravno ...

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Kada je reč o bombardovanju, to treba staviti u kontekst. Ja sam pokušavao ovde da kažem da sobzirom na optužbe da je gospodin Milošević želeo da stvori Veliku Srbiju, da to nije tačno, da nije bilo u njegovm interesu stvaranje Velike Srbije. Ja sam rekao, ako ništa drugo, mnogi ljudi su ustanovili da bi ih gospodin Milošević prodao i sve te mirovne planove i svakako i Dejton (Dayton). Mnogi bosanski Srbi i hrvatski Srbi nisu smatrali da je on njima dao ono što su oni od njega očekivali kada je reč o punoj zaštiti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Biset, setite se šta ste rekli na početku vašeg ispitivanja, jer kao bivši ambasador vaše reči imaju određenu težinu. Vi ste rekli 1997. godine da će problem Kosova tek da dođe. Rekli ste vašim rečima: "U očuvanju i proširenju svojih vlastitih moći i prestiža on bi prodao u bilo kom trenutku u vezi sa bilo kojim pitanjem". Da li je to tačno?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, ako je tačno preneseno ono šta sam rekao mora da se posmatra u kontekstu i ja mislim da sam prilično jasno rekao, ja nisam lični prijatelj gospodina Miloševića i ja smatram da bi on uradio šta god bi bilo moguće, šta god je smatrao najboljim da bi se rešili problemi mirnim putem i putem pregovora. I da njega nije bilo nijedan od ovih mirovnih planova ne bi uspeo. I neki od njih nisu uspeali. I svakako da on nije uložio pritisak na Karadžića i Hrvatske Srbe ovi mirovni sporazumi ne bi bili sprovedeni. Po mom mišljenju da je on jasno pokazao da ni na koji način nije zainteresovan za stvaranje Velike Srbije. Nijedna od njegovih akcija nije na to ukazivala. Mislim da je bio zainteresovan da ostane na vlasti, da sačuva svoj prestiž i privilegije kao predsednik.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Moje poslednje pitanje se odnosi na nešto što ste vi objavili na vašem veb sajtu i to je članak koji dovodi u pitanje ubistvo 8.000 ljudi u Srebrenici i da je taj podatak nešto čime se manipuliše na ovom Sudu. Da li vi shvatate da je Republika Srpska priznala da je toliko ljudi ubijeno u Srebrenici?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, poznato mi je to.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li vi mislite da je vreme da povučete svoj članak o Srebrenici sa vašeg veb sajta?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, mislim da nije vreme da povučem. Ja ću to svakako povući, ako se dođe do zaključaja da je zaista 8.000 ljudi pobijeno. Podatak o 8.000 ubijenih je prvo koristio međunarodni predstavnik Međunarodnog crvenog krsta (ICRC, International Committee of the Red Cross) kada je došao iz Srebrenice nakon što su te jude zarobile srpske trupe i nakon što je njega intervjuisao novinar "Njujork tajmsa" (The New York Times). On je rekao da se 8.000 mladih ljudi vodi kao nestali. I onda je to tumačeno tako. Ja od tada nisam nikada dobio neki drugi podatak koji bi to opovrgao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I ne mislite da je priznanje RS nešto čemu se može verovati?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, ne mislim tako.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu.

SVEDOK BISET – ODGOVOR: To je bilo pod pritiskom.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala..

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs da li imate dokazne predmete koje želite da uvedete?

TUŽILAC NAJS: Pa, mislim izjave svedoka sa njegovog veb sajta. Zaboravio sam da se time bavim tokom pauze, inače bih voleo da se on time bavio.

SUDIJA KVON: To je samo citat sa veb sajta?

TUŽILAC NAJS: Da.

SUDIJA KVON: Ne u celini.

TUŽILAC NAJS: To je sve grupisano prema temama, kao što vidite.

(Pretrsko veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Pa, uvešćemo samo one delove kojima ste se bavili tokom ispitivanja.

sekretar: To će biti dokazni predmet 955.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Čuli smo svedoka da su te stvari izvučene iz konteksta i mislim da nije primereno, ako svedok ukaže na to da su te stvari, ti citati izvučeni iz konteksta, da se tek tako uvode kao dokazni predmeti. A gospodin Najs stavlja primedbe na prošlom svedočenju da je bilo dokaznih predmeta gde se, gde se neki kratki izvodi daju kad su u pitanju dokumenti, a ovo izvučeno iz konteksta i to je svedok rekao.

SUDIJA KVON: Ali oni su uvedeni u spis, a vi možete da stavite to u kontekst u vašem dodatnom ispitivanju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa, ja ne mogu da stavljam u kontekst nečega šta ne znam, jer su istrgnuti fragmenti iz nekog konteksta sa sajta gospodina Biseta. Ja svakako ne mogu sada da analiziram taj sajt.

SUDIJA ROBINSON: Ali on to nije porekao. On je osporavao neke elemente toga, ali mislim da je to prihvaćeno u dovoljnoj meri da može da se uvede u spis. Ako ima bilo koje pitanje koje vi želite da osporavate, vi to možete da uradite u vašem dodatnom ispitivanju. Dajte da nastavimo sa dodatnim ispitivanjem.

DODATNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa evo, na primer, odmah ću da osporim nešto što verovatno svedok ili je zaboravio ili ne zna. Bilo je reči o demonstracijama iz 1996. godine i 1997. godine gde se svedok složio da je reč bila o predaji vlasti. Pa ću ja da pitam svedoka, da li znate gospodine Biset da su te demonstracije bile povodom lokalnih izbora, a ne povodom saveznih izbora koji su održani u isto vreme?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne. U stvari, nije mi bilo jasno kakva je uloga izbora u tome. Pošto se ovde poziva na izbore, ja sam prihvatio objašnjenje gospodina Najsa da su izbori doveli do vašeg poraza, jer kao što je on rekao, smatralo se da su bili namešteni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. To ste prihvatili smatrajući da vam on govori činjenice. Da li je tako?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali dozvoljavate, na primer, pošto su to stvari koje su jako transparentne, da izbori se ne mogu kvalifikovati, osim onako kakvi su, i da su u to vreme održani savezni izbori na kojima je koalicija koju sam ja predvodio pobedila. A da se ovde radilo o lokalnim izborima u jednom, naravno, velikom broju gradova gde su bile demonstracije zato što se protestovalo da su izbori namešteni. Da li dozvoljavate činjenicu da je to tačno? Evo ja to kažem javno ovde na televiziji. Istovremeno su održani i savezni ili tu u raskoraku od nekoliko dana, gde je koalicija na čijem sam ja čelu, pobedila. Prema tome, nije bilo pitanje mog odlaska sa vlasti i oni nisu bili sporni, a bili su sporni izbori u jednom broju gradova. Ne znam da li ih je bilo 20, 30, 40 možda. Nije uopšte bitno.

SUDIJA ROBINSON: Koje je vaše pitanje, gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Moje je pitanje da li dozvoljavate, gospodine Biset, da je istina da su ove demonstracije bile povodom lokalnih izbora?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Moguće da je to tako. Bojim se da ja ne mogu da svedočim o tim izborima uopšte. Nisam bio tamo i nisam u tome ni na koji način učestvovao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ja vas samo pitam što ste maločas rekli kada vas je gospodin Najs je li to bilo tako ...

SUDIJA ROBINSON: Da. Dajte da idemo dalje, gospodine Miloševiću. Svedok je odgovorio na vaše pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Da li dozvoljavate, gospodine Biset, da vam je gospodin Najs postavljajući pitanja, rekao stvari koje nisu tačne?

SUDIJA ROBINSON: To je besmisleno pitanje. Ako vi imate konkretna pitanja, konkretne stvari da mu iznesete za koje kažete da su netačno navedene, to možete sada njemu da iznesete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Gospodin Najs je citirao neke svedoke njegove strane u vezi sa donošenjem ustavnih amandmana 1989. godine. E sada i on je citirao šta su neki svedoci rekli ili parafrazirao, nije bitno. Ja ću parafrazirati, jer ne mogu da citiram, nemam ovde kod mene. Ali ovde je svedočio tadašnji predsednik Skupštine Kosova i Metohije, Vukašin Jokanović koji je predsedavao na toj sednici Skupštine Kosova i Metohije kada su usvojeni amandmani i sa sobom doneo stenogram te sednice i pokazao da je potpuno institucionalno i u skladu sa ustavom prošla procedura amandmana i svedočio da nikakvi tenkovi i nasilje nisu bili tada. E sad, da li dozvoljavate da je on svedočio istinito?

SUDIJA ROBINSON: Svedok nema nikakva lična saznanja u vezi sa tim, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, to je trebalo da kažete gospodinu Najsu kada je postavljao pitanja o ustavnim amandmanima 1989. godine da su doneti u prisustvu tenkova, da su doneti nasilno i tako dalje. Trebalo je njemu da kažete, svedok nema nikakva saznanja. Ja sam to očekivao. Pošto to niste rekli, sad ja pitam svedoka da li dozvoljava da je predsednik skupštine koji je tom skupštinom predsedavao, dakle govorio istinu kada je svedočio i koji je priložio stenogram sa te sednice ovde i da je to bila istina. I gospodin Biset je odgovorio: "Moguće je. Nisam to znao", kao da se to stvarno desilo, a to nije istina. Kompetentan svedok je ovde doneo dokumenta i pokazao kako je bilo. A ja pitam da li dozvoljava da je

tačno ovo što je svedočio predsednik Skupštine Kosova i Metohije Vukašin Jokanović?

SUDIJA ROBINSON: Da li ste u poziciji da odgovorite na to pitanje? Da li ste u poziciji da odgovorite na to pitanje?

SVEDOK BISET: Pa, kada je reč o tome, moguće je da je i to tačno, da. Ali, ja nemam nikakvih saznanja o tome ni na jedan način.

SUDIJA ROBINSON: Da, da. Dajte da idemo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Biset, govoreći o slanju vojske, pomenuli ste primer o kome vam je govorio Cimerman, slanja vojske od strane Ante Markovića u Sloveniju. Da li se sećate toga?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Sećam se kad mi je Cimerman rekao da je državni sekretar Sjedinjenih Američkih Država Bejker posetio Beograd u junu 1992. godine u poslednjem pokušaju da se pokuša sprečiti raspad Jugoslavije i da je onda održana jedna maratonska sednica koja je trajala ceo dan sa svim rukovodiocima svih republika i on je počeo svoj sastanak, sastankom sa Antom Markovićem, saveznim premijerom. I Cimerman mi je rekao da je i dalje politika Sjedinjenih Američkih Država bila da se Jugoslavija održi ujedinjenom i da je državni sekretar rekao Markoviću da ako Slovenija uradi bilo šta na svoju ruku i nasilno kako bi se odvojila, da treba poslati vojsku i da to Sjedinjene Američke Države neće kritikovati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, da li se sećate da je Marković poslao vojsku u Sloveniju?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Nisam siguran ko je naredio da vojska ide u Sloveniju, ali svakako jeste otišla u Sloveniju i ponovo uspostavila Savezne carinske organe na granici, jer su to bili zauzeli slovenački stražari.

TUŽILAC NAJS: Ja nisam čuo da li je svedok rekao jun 1992. godine ili neka drugu godinu, ali u transkriptu piše jun 1992. godine. Moguće da je u pitanju greška.

SUDIJA ROBINSON: Gde je to, gospodine Najs? Da li želite to da pojasnite?

SVEDOK BISET: Da, ja mislim da je to bilo junu 1991. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam vas pitao to zato što je gospodin Najs ovde citirao Antu Markovića kad svedoči kako sam ja tražio da se pošalje vojska na Kosovo. Da li je vama poznato bilo šta iz tog vremena da sam ja tražio da se šalje vojska na Kosovo i da li je uopšte imalo potrebe u to vreme da se šalje vojska na Kosovo, pogotovo kad se ima u vidu da je vojska postojala na Kosovu?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da li sada govorimo o Kosovu, a ne o Sloveniji?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Govorimo o tome da vam je gospodin Najs citirao Antu Markovića, Saveznog premijera tadašnjeg, o tome kako sam ja tražio da se šalje vojska na Kosovo. Da li vi iz tog vremena znate da je neko slao vojsku na Kosovo? Vojska je inače bila na Kosovu kao i u celoj Jugoslaviji?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, naravno da je vojska uvek bila prisutna na Kosovu i ja ne mogu da komentarišem ko je naredio i da li su bila naređenja da se vojska pošalje na Kosovo. Svakako su neki elementi vojske bili na Kosovu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, pitao vas je u vezi sa svedočenjem Markovića. Vi ste odgovorili "nisam to znao", kao da se to desilo. Zato sam vam postavio ovo pitanje. Sledeće pitanje ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, morate da budete oprezni. Ako želite moj savet, ovo nije vrsta svedoka koga trebate dodatno detaljnije da ispitujete. Imali ste njegov iskaz u vašem glavnom ispitivanju i moglo bi da se pokaže da to vama ne ide u korist.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, ja se vraćam ne neke stvari koje je ovde gospodin Najs prezentirao kao neke činjenice koje nisu činjenice. Evo, na primer, gospodin Najs je, gospodine Biset, sada se vama obraćam, gospodin Najs je citirao svedoka Milana Babića. Da li se sećate?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate da ste vi ovde pročitali citat iz mog pisma Milanu Babiću jutros u kome ja javno saopštavam da on

stvara iluziju kod građana Krajine da se dogovara sa vlastima Srbije o tome šta radi, a da obaveštavam građane Krajine da to nije tačno? Sećate se tog citata?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, sećam se tog citata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, preko novina obaveštavam građane da on laže da se sa nama dogovara. E sad, vama postavljam pitanje, pošto vam je on citirao Babića koji je svedočio o nečemu što smo navodno on i ja razgovarali. Da li smatrate verodostojnim citiranje Babića u vezi sa nekakvim mojim stavovima imajući u vidu i to moje pismo i to sve što se događalo ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ovo se otrglo kontroli. Ne možete ovog svedoka da pitate da li on smatra da je primereno to što je gospodin Najs citirao Babića u vezi sa ovim ili onim. To nije svrha dodatnog ispitivanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, trebalo je da upozorite gospodina Najs kada postavlja pitanja svedoku šta mu je rekao Babić, a on ne zna. On kaže "moguće". Sve je moguće.

SUDIJA ROBINSON: Prekidam vas. Da je bilo potrebe da se gospodin Najs upozori na nešto, ja bih to i učinio. Vi ne razumete postupak ovog pravnog sistema i već sam vas savetovao da ne insistirate na dodatnom ispitivanju ovog svedoka. Neka vam dovoljan bude onaj iskaz koji ste od njega dobili u glavnom ispitivanju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Robinson, gospodin Najs je ovde dao pismo Vedrina i Kuka meni i moj odgovor. Svedok je na ta pitanja odgovarao. Ja moram da mu postavim pitanje u vezi sa tim. Vi imate to na engleskom jeziku. U njihovom pismu kažu da su završili razgovore o Kosovu u Parizu. I onda kaže: "Kosovska delegacija je potpisala sporazum u njegovoj celosti. Nije suviše kasno da i vi takođe prihvatite. Posrednici su spremni da odgovore na bilo kakvu indikaciju sa vaše strane da ste vi na to spremni". Da smo spremni da prihvatimo taj sporazum koji je potpisan. Dakle, da li je ovde gospodine Biset jasno da oni još samo jednom insistiraju da taj sporazum bude potpisan, bez ikakvih promena? Da li je to očigledno?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ja to tako vidim, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E pa molim vas, pogledajte onda šta ja odgovaram: “Šaljem vam sledeći odgovor gospodo ministri, razgovori u Parizu za koje kažete da ste ih završili nisu ni održani. Delegacija Vlade Republike Srbije i predstavnika albanskog separatističkog i terorističkog pokreta nisu nijednom razgovarale”. Pa, onda dva pasusa dalje: “Taj drugi dokument koji vi nazivate sporazumom iz Rambujea nije sporazum iz Rambujea, jer ni u Rambujeu ni u Parizu oni koji su došli da pregovaraju nisu to učinili. Razgovora među njima nije bilo, pa prema tome nije moglo biti ni zajedničkog dokumenta da se odbaci ili da se prihvati”.

SUDIJA ROBINSON: Kako glasi vaše pitanje? Niste ovde da svedočite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je vama poznato pošto vam je gospodin Najs rekao, eto poslata nam je još jedna prilika koju je trebalo da proglimo, da prihvatimo sporazum iz Rambujea, da li je vama poznato da razgovora nije ni bilo i da upravo sve ono što ste rekli o sporazumu iz Rambujea ostalo je da stoji kao ponuda da se to potpiše ...

TUŽILAC NAJS: Ovo je sugestivno pitanje i to najekstremnije moguće. Ako optuženi želi da ova pisma uđu u spis, ja nemam ništa protiv toga. Ja nisam tražio da se to uvrsti zato što svedok nije rekao da se seća tih samih pisama i zbog toga nisam tražio da uđe u spis. Ako optuženi hoće, neka uđu.

SUDIJA ROBINSON: U svakom slučaju pitanje je bilo previše sugestivno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ja mislim da treba da uđu u spis i mislim da je ovo izuzetno dobro pismo i pošteno pismo i tražim da uđe u spis. Pogledajte samo posledni pasus ovog pisma. Odnosno pretposlednji i poslednji: “Vi ste, gospodo, ministri inostranih poslova dve evropske zemlje i kao takvi ste istaknute diplomate. U tom svojstvu imate pravo da posređujete, pregovarate, zastupate dobru volju, zalažete se za mir u Evropi i svetu i bolje odnose među narodima, ali nemate pravo ni da pretite drugim zemljama i njihovim građanima, ni da uređujete život u njima. Ostajemo pri svom čvrstom opredeljenju da probleme na Kosovu i Metohiji rešavamo mirnim sredstvima, putem pregovora. To što pregovori nisu održani ni u Rambujeu ni u Parizu, ne znači da od njih treba odustati, bar sa naše miroljubive i demokratske tačke gledišta”. To je kraj pisma. Dakle, da li se može smatrati

da se ovim izaziva rat ili da se upravo nastoji da se održe pregovori koji nisu ni održani?

SUDIJA ROBINSON: Nije na ovom svedoku da to komentariše. Mi ćemo to da pročitamo i odlučimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodin Najs vam je citirao paragraf 17 vašeg kablograma, telegrama, kao ilustraciju da vama nisam rekao da mi nemamo ništa protiv da se otcepe Slovenije i Hrvatska. Molim vas pogledajte šta piše u paragrafu 17, gde kaže: "Vizija onoga kako bi trebalo da izgleda buduće rešenje, federativna unija Srbije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Makedonije uz neki oblik povezivanja sa autonomnim srpskim regionima u Hrvatskoj na labav način povezano sa ... Šta piše dalje? Molim vas pročitajte vi. Da li vidite gde je to, gospodine Biset?"

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da, vidim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Labav način povezano sa ... Šta?"

SVEDOK BISET – ODGOVOR: "Suverenim državama Hrvatskom i Slovenijom".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "U cilju trgovine i biznisa ..."

SVEDOK BISET – ODGOVOR: "U cilju ..."

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle da li ovde piše "suverenih država"?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, da li je bilo sporno da sam vam ja rekao da je to moguća vizija i kakva je razlika između onoga što vam je on objašnjavao, kao nisam bio iskren prema vama, kad sam to vama isto rekao ovde? Da li vi vidite neku razliku?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne, ne vidim nikakvu stvarnu razliku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On vam je rekao da je haški dokument bio predlog konfederacije, takođe. Da li vi znate da je član 1 haškog dokumenta glasilo "šest republika postaju nezavisne države"? Da li se sećate toga? Ako se ne sećate, neću da vas pitam.

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, kad postanu prvo šest država nezavisne, kakva je razlika u uspostavljanju njihovih odnosa, na primer, između Srbije sa Hrvatskom i Srbije sa Bugarskom, na zapadu i na istoku, ako su svih šest nezavisne države?

SUDIJA ROBINSON: Možete li da odgovorite na to?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Nema razlike.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vas je ovde gospodin Najs pitao u vezi sa vašim stavom o ovom Tribunalu. Dakle, ovo je sa pres konferencije Džejmi Šeja (Jamie Shea), potparola NATO 17. maja 1999. godine u kojoj on kaže: "NATO je prijatelj Međunarodnog suda".

TUŽILAC NAJS: Meni se čini da ovo nije dodatno ispitivanje.

SUDIJA ROBINSON: Odakle ovo proizlazi?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Proizilazi iz pitanja zašto je gospodin Biset rekao da je ovo politički Sud.

SUDIJA ROBINSON: Dobro. U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, gospodine Biset, da li je ovaj Tribunal u ovom slučaju preuzeo ulogu pokrivanja agresije NATO protiv Jugoslavije ovim procesom?

SUDIJA ROBINSON: Ne. To pitanje neću dozvoliti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Postavio vam je pitanje gospodin Najs u vezi sa navodno mojim namerama da eliminišem Markovića. Pogledajte stranu 5 vašeg telegrama. Na samom početku vi kažete: "Oštro se izrazio o premijeru Markoviću rekavši da on uništava zemlju dok je privreda u propadanju. Ne sme da se sprovesti tako oštra monetarna politika. Sve se republike sa njim slažu o tome". Dakle i onda vi objašnjavate: "Milošević je bio predsednik jugoslovenske najveće i najuspešnije banke", nije predsednik, nego "bio predsednik". "A, sada su svi prisiljeni da podržavaju čak i najslabije banke".

SUDIJA KVON: To je tabulator 3, strana 4.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, da li je moj razgovor sa vama se odnosio na kritiku Markovićeve ekonomske politike ili sam ja govorio o tome da ga treba udaljiti, ukloniti ili ne znam šta drugo? Govorim o tome da vuče isključivo jednu jedinu polugu, znači restriktivnu monetarnu politiku. Da li je to bio predmet našeg razgovora ili sam ja pokretao razne druge političke teme?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ne. Naš razgovor tada se vodio samo o monetarnoj politici i njegovom pristupu rešavanju ekonomskih problema Srbije ili Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte molim vas u vezi sa ovim pitanjem opet "Očuvanje Jugoslavije", tačku 3 vašeg telegrama, posle jedno četiri reda, ako možete da nađete, "Milošević je rekao da čini sve što može kako bi Jugoslaviju održao na okupu. Ali, ako neki delovi žele da se otcepe, oni to moraju da učine na zakonit način". Dakle, šta ima tu razlike od onoga što vam je rekao, ja razgovaram sa Karadžićem, na koji način? Svako ima pravo da se otcepi, samo na zakonit način. A dalje šta piše, "trebalo je održati višestranačke federalne izbore i onda bi nova Savezna Skupština usvojila novi Savezni Ustav kojim bi se regulisao mehanizam otcepljenja. Milošević želi federalnu Jugoslaviju sa zajedničkom monetarnom, fiskalnom, carinskom, odbrambenom politikom i zajedničkim ljudskim pravima". Da li je to neka centralizovana federacija koja ima jedan monetarni i fiskalni sistem i politiku odbrane i carine? Je li to neka centralizovana federacija po vašem iskustvu, kao diplomate od karijere koji se ovim bavi ili je ovo neki minimum o kome sam ja vama govorio?

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Pa, to su razni oblici federacije. Ja sam već rekao da se Kanada zove konfederacija, a zapravo je federacija. I postoje različite podele vlasti od ove do one federacije. Mislim da je značajno to da je u Jugoslovenskoj federaciji centralna vlada imala mala ovlašćenja. To su bili spoljni poslovi, monetarna politika i vojska. Republike su imale dosta ovlašćenja i to je, ja mislim, u izvesnoj meri doprinelo želji zapadnih republika da se odvoje. Vaša verzija federacije je dosta tipična, barem koliko ja znam o federacijama, a nisam ekspert za federacije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vidim da je i vreme isteklo. Hvala. Nema više dodatnih pitanja. Izvinite, samo još jedno, pošto je vrlo

kratko. Govorio vam je o tome da je Kutiljerov plan bio plan nacionalne podele. Molim vas da li ste vi razumeli da gospodin Najs optužuje Kutiljera ili mene koji nisam ni učestvovao na Lisabonskoj konferenciji, za plan koji je predložen i da li smatrate da je to bio dobar plan ili loš plan? Odgovorite samo na ovo poslednje?

SUDIJA ROBINSON: Da, samo na ovo poslednje.

SVEDOK BISET – ODGOVOR: Ja sam mislio da je to vrlo dobar plan jer bi se time zaustavilo krvoproliće do kog je na kraju i došlo nakon što je održan referendum i proglašena nezavisnost.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Onda ćemo u vezi sa tom autocenzurom gospodina Miloševića završiti sa radom, ali prvo moramo uvrstiti u spis dva pisma ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Sa tim što, samo radi zapisnika, izvinjavam se, samo radi zapisnika, ja sam rekao "hulje", a to ne može da se prevede "pacovi", kao što sam čuo "pacovi", da se prevede kako treba.

SUDIJA ROBINSON: Da, to smo već konstatovali, gospodine Miloševiću. Dokument koji se odnosi na ministre Kuka i Vedrina biće dokazni predmet Odbrane, ako sam dobro shvatio.

sekretar: Časni Sude, prvo pismo od 23. marta 1999. godine biće dokazni predmet D 336, odnosno članak od 23. marta 1999. godine iz beogradske "Politike" biće dokazni predmet D-337.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Nastavljamo sa radom u ponedeljak u 9.00.